Бүхы оронуудай пролетаринар, нэгдэгты!

БУРЯАД ҮНЭН

КПСС-эй Буряадай обкомой, Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй, Министрнүүдэй Соведэй орган

Газетэмнай 1921 оной декабриин 21-hээ гарана | № 224 (14029) | 1975 оной сентябриин 24, среда | Сэн 2 мүнгэн.

СТАХАНОВСКА ХҮДЭЛӨӨНЭЙ ЖЭЛЭЙ ОЙДО ЗОРЮУЛАГДАhАН ...УЧНО-ПРАКТИЧЕСКА БҮХЭСОЮЗНА ...ОНФЕРЕНЦИДЭ ХАБААДАГШАДТА

...хановска хүдэлөөнэй 40 жэлэй ойдо зорюулагдаhан ...ю-практическа бүхэсоюзна конференцидэ хабаадаг-...е, түрүүшын түсэбтэ табан жэлнүүдэй үедэ ажалай ...шалга харуулhан ветерануud-стахановецүүдые, ...бүгэдэ арадай социалис мүрысөөнэй манлайда яба-...шэдбэрнин түрүүшүүлые, новаторнуудые халуунаар ...лнаб.

...хановска хүдэлөөн — совет хүнүүдэй зохёохы ажа-...эн габьяагай үльгэр жэшээ мүн. Энэ хүдэлөө эхи-...дэн — Алексей Стахановай, Никита Изотовой, Кон-...н Петровой, Александр Бусыгинай, Макар Мазайн, ...Гудовой, Пётр Кривоносой, Николай Сметанинай, ...ия ба Мария Виноградованарай, Константин Бори-...аша Ангелинагай, Мария Демченко, Прасковья Ко-..., Марина Гнатенко болон бусад олон новаторнуу-...рэнүүд социалис мүрысөөнэй түүхэдэ, манай оро-...үүхэдэ орохо ёhоороо оронхой.

...общество байгуулгын үедэ мүндэлhэн коммунис ...игуудай, габшагай ажалай үргэлжэлэл болоhон ...овска хүдэлөөн ажалда дуратай, бэлиг шадабари-...адай асари ехэ арга боломжые бадараагаа бэлэй. ...ис мүрысөөнэй удха шанар тухай, тэрэнние эмхид-...л ёhонууд тухай Ленинэй үзэл бодол энэ хүдэлөөе ...элгын хүтэлбэри болоhон юм. Энэ хүдэлөөн по-...скэ, экономическа, социальна шэнэдхэн байгуул-...сэтэ зэбсэг болоо, түрүүшын түсэбтэ табан жэл-... түсэбүүдые дүүргэлгэдэ, Эсэгэ ороноо хамгаалгын ...э дайнай илалта хангалгада, дайгаар hандаргагда-...адай ажахые hэргээн бодхоохо зорилгонуудые ...элгэдэ, социалис общество саашадань хүгжөөлгэ-...хала үүргэ дүүргээ.

...хановска хүдэлөөнэй ёhо заншалай нүлөөн доро ...ис мүрысөөн, мүнөө үедэ ажалдаа коммунис ёhоор ...ын түлөө хүдэлөөн хүгжэнэ. Стахановска хүдэлөөн-...най үе сагай социалис мүрысөөнэй уг залгамжал-...тахаршагүй холбоо барисаатай байhые манай ажа-...ай олон мянган жэшээнүүд харуулна. Олониитын ...үүсхэл ажалай мүрысөөе хүгжөөнэ, тэрэнэй удха ...үхэл янзые hайжаруулна. Хүдэлмэришэдэй эста-...ттамжын түсэб, олон янзын үйлэдбэриин холбоо ...ан, наука болон үйлэдбэриин хани харилсаан, бри-...ажахын тоосоон, ажалай бүтээсэ дээшэлүүлхэ ху-...үсэб, алмалта хэхэ гурим, hурган хүмүүжүүлгын ...ен — эдэ бүгэдые hүүлэй жэлнүүдэй үедэ юhэдэхи ...э табан жэлэй түрүүшүүлэй эдэбхи үүсхэл хүгжөө-...

...С-эй XXV съездэ бэлэдхэлтэй дашарамдуулан, ...жэл мүрысөөн шэнэ дэлисэтэй болоо. Олон миллион ...ад съездын урда тээхи габшагай вахтада жагсаа, ...н табан жэлэй түсэбэй даабаринуудые болзор-...урид дүүргэхын түлөө оролдосотойгоор тэмсэжэ...

...еренцидэ хабаадагшадта, бүхы ветерануud-стаха-...удта, тэдэнэй алдарта заншалые үргэлжэлүүлhэн ...иллион тоотой отрядуудта ажалдаа, ниитын хэрэг-...элмэришэнэй шэнэ халаание хүмүүжүүлгэдэ ам-...туйлахыень, хубиин ехэ зол жаргалтай байхыень хү-...

Л. БРЕЖНЕВ.
Советскэ Союзай Коммунис партиин Центральна Комитедэй Генеральна секретарь.

...Р-эй Верховно Соведэй Президиумэй Указ

...ЦИАЛИС АЖАЛАЙ ГЕРОЙН НЭРЭ ЗЭРГЭ ...ҮХЭР А. Х. БУСЫГИНДА ОЛГОХО ТУХАЙ

...ниитын социалис мүрысөө хүгжөөлгэдэ ехэ габьяа-...hанайнь, ажалай ехэ бүтээсэ туйлаhанайнь, автомо-...а промышленностьда ажалай түрүү арга дүрэ нэб-...хэ талаар олон жэлэй туршада хүдэлhэнэйнь тү-...үн стахановска хүдэлөөнэй 40 жэлэй ойтой дашара-...улан, нүхэр **Бусыгин** Александр Харитоновичто ...ис **Ажалай Геройн** нэрэ зэргэ олгоод, **Ленинэй** ор-...«**Хадуур ба балта**» гэhэн алтан медаль барюулха.

СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Түрүүлэгшэ Н. ПОДГОРНЫЙ.
СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Секретарь М. ГЕОРГАДЗЕ.

...кве, Кремль.
...5 оной сентябриин 22.

...Р-эй Верховно Соведэй Президиумэй Указ

...ЦИАЛИС АЖАЛАЙ ГЕРОЙН НЭРЭ ЗЭРГЭ ...ХЭР М. В. ГНАТЕНКОДО ОЛГОХО ТУХАЙ

...ниитын социалис мүрысөө хүгжөөлгэдэ ехэ габьяа-...hанайнь түлөө, саахарай, свеклын ехэ ургаса аба-...нь, хүдөө ажахыда ажалай түрүү арга дүрэ нэбтэ-...э талаар олон жэлдэ хүдэлhэнэйнь түлөө, мүн ...овска хүдэлөөнэй 40 жэлэй ойтой дашарамдуулан, ...**Гнатенко** Мария Васильевнада **Социалис Ажалай** ...н нэрэ зэргэ олгоод, **Ленинэй** орден, «**Хадуур ба бал-**...hэн алтан медаль барюулха.

СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Түрүүлэгшэ Н. ПОДГОРНЫЙ.
СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Секретарь М. ГЕОРГАДЗЕ.

...ква, Кремль.
...5 оной сентябриин 22.

...Р-эй Верховно Соведэй Президиумэй Указ

...ОЦИАЛИС АЖАЛАЙ ГЕРОЙН НЭРЭ ЗЭРГЭ НҮХЭР И. И. ГУДОВТА ОЛГОХО ТУХАЙ

...ниитын социалис мүрысөө хүгжөөлгэдэ ехэ габьяа-...hанайнь түлөө, ажалай ехэ бүтээсэ туйлаhанайнь, ... бүтээлгын, инструментальна промышленностьда ...й түрүү арга дүрэ нэбтэрүүлхэ талаар олон жэлэй ...да хүдэлhэнэйнь түлөө, мүн стахановска хүдэлөөнэй ...эй ойтой дашарамдуулан, нүхэр **Гудов** Иван Ивано-... **Социалис Ажалай Геройн** нэрэ зэргэ олгоод, **Лени-**...ден, «**Хадуур ба балта**» гэhэн алтан медаль ба-...

СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Түрүүлэгшэ Н. ПОДГОРНЫЙ.
СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Секретарь М. ГЕОРГАДЗЕ.

...сква, Кремль.
...75 оной сентябриин 22.

...Р-эй Верховно Соведэй Президиумэй Указ

...ОЦИАЛИС АЖАЛАЙ ГЕРОЙН НЭРЭ ЗЭРГЭ ...ХЭР Н. С. СМЕТАНИНДА ОЛГОХО ТУХАЙ

...ниитын социалис мүрысөө хүгжөөлгэдэ ехэ габьяа-...hанайнь түлөө, ажалай ехэ бүтээсэ туйлаhанайнь, ...промышленностьда ажалай түрүү арга дүрэ нэб-...хэ талаар олон жэлэй туршада хүдэлhэнэйнь түлөө, ...тахановска хүдэлөөнэй 40 жэлэй ойтой дашарамдуу-...нүхэр **Сметанин** Николай Ивановичта **Социалис Ажа-**...**Геройн** нэрэ зэргэ олгоод, **Ленинэй** орден, «**Хадуур** ...**лта**» гэhэн алтан медаль барюулха.

СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Түрүүлэгшэ Н. ПОДГОРНЫЙ.
СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Секретарь М. ГЕОРГАДЗЕ.

...сква, Кремль.
...75 оной сентябриин 22.

...-эй Верховно Соведэй Президиумэй Указ

СОЦИАЛИС АЖАЛАЙ ГЕРОЙН НЭРЭ ЗЭРГЭ ...ҮХЭР П. И. КОВАРДАК ГЭГШЭДЭ ОЛГОХО ТУХАЙ

...ниитын социалис мүрысөө хүгжөөлгэдэ ехэ габьяа-...hанайнь түлөө, ажалай ехэ бүтээсэ туйлаhанайнь, ...ажахыда ажалай түрүү арга дүрэ нэбтэрүүлхэ та-...олон жэлэй туршада хүдэлhэнэйнь түлөө, мүн ста-...ска хүдэлөөнэй 40 жэлэй ойтой дашарамдуулан, нү-...**Ковардак** Прасковья Ивановнада **Социалис Ажалай** ... нэрэ зэргэ олгоод, **Ленинэй** орден, «**Хадуур ба** ...» гэhэн алтан медаль барюулха.

СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Түрүүлэгшэ Н. ПОДГОРНЫЙ.
СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Секретарь М. ГЕОРГАДЗЕ.

Москва, Кремль.
...75 оной сентябриин 22.

Л. И. БРЕЖНЕВ „СОЮЗ-19“, „АПОЛЛОН“ ГЭЖЭ ОНГОСОНУУДАЙ ХАМТАДАА НИИДЭЛГЭДЭ ХАБААДАhАН АМЕРИКАН БА СОВЕТ КОСМОНАВТНУУДТАЙ УУЛЗАБА

«Союз-Аполлон» гэжэ программаар замбуулин соогуур жолоодогдон ниидэхэ уласхоорондын түрүүшын ниидэлгые бэелүүлгэдэ хабаадаhан, Советскэ Союз соогуур мүнөө айшалжа байгаа американ космонавтнууд Т. Стаффорд, Д. Слейтон, В. Брандт гэгшэдтэй, СССР-эй летчигууд-космонавтнууд А. А. Леонов ба В. Н. Кубасовтай КПСС-эй ЦК-гай Генеральна секретарь Л. И. Брежнев сентябриин 22-то Кремль дотор уулзаа.

Л. И. Брежнев американ ба совет космонавтнуудые үнэн зүрхэнhөө амаршалба.

Космонавтнууд замбуулин соогуур жолоодогдон ниидэгшэ онгосонуудай уласхоорондын түрүүшын залгалдалгада зорюулагдаhан дурасхаалай платые Л. И. Брежневтэ барюулаа. Хамтынгаа ниидэлгын үедэ совет, американ замбуулинай онгосонуудай абаашаhан частьнуудhаа энэ плата суглуулагдаhан байгаа.

«Аполлон» онгосын командир Т. Стаффорд Л. И. Брежневтэ США-гай президент Дж. Фордын эльгээhэн амаршалгын бэшэг дамжуулба. Президент Форддо амаршалга ба hайн хүсэлэн дамжуулхые Л. И. Брежнев өөрынгөө зүгhөө гуйгаа.

Л. И. Брежнев түүхэтэ туршалгаа амжалтатайгаар дүүргэhэнтэйнь дашарамдуулан, хани халуун хөөрэлдөөнэй үедэ космонавтнуудые амаршалаад, тэдэнэй бэеын элүүрэй хэр байhые, замбуулинда ниидэhэн ба хамтаараа хүдэлмэрилhэн тухайдаа ямар hанамжатай байhыень асууба. Советскэ Союзай ба Америкын Холбоото Штадуудай бэелүүлhэн, замбуулин соогуур дүүлиhэн уласхоорондын түүхэдэхи түрүүшын ниидэлгын научно-техническэ ехэ удха шанартайе тусхайлан тэмдэглээд, «Союз» ба «Аполлон» гэжэ онгосонуудай экипажнуудай эрэлхэг зориг болон хаба шадабарие, энэ ниидэлгэ хангаhан хоёр ороной эрдэмтэдэй, мэргэжэлтэдэй ба хүдэлмэришэдэй олон коллективэй ажалые үндэрөөр сэгнээ.

Хамтын туршалгада хэрэглэгдэhэн техническэ хэрэгсэлнүүдэй hайнаар бэлдэгдэhые, ниидэлгэ хангаhан бүхы албануудай тодо, hонороор хүдэлhые космонавтнууд тэмдэглэбэ.

Космонавтнуудай хубитаяа ехээр оруулhан энэ ниидэлгын амжалтатайгаар бэелүүлэгдэhэн ушар — совет-американ харилсаанай hайжаржа байhанай, этигэлсэлгын ба үгээ ойлголсолгын улам үргэдэжэ байhанай эли тодо гэршэ болоно. Совет-американ космонавтнуудай хамтын ниидэлгэ хадаа амгалан харилсаа холбоотой байха гэжэ хоёр ороной арадуудай эрмэлзэдэг байhанай гэршэ баримта болоо, тэрэнэй хүгжэлтын аша туhада алба хэнэ, — гэжэ Л. И. Брежнев хэлээ.

Тэрэшэлэн замбуулинай

дайдые шэнжэлхэ, ашаглахын тула совет-американ харилсаа холбоое саашадань хүгжөөлгын асуудалнууд хөөрэлдөөнэй үедэ мүн лэ зүбшэн хэлсэгдээ.

Л. И. Брежнев амгалан байдалай аша туhада зорюулдаг саашанхи ажал ябуулгадаа амжалтануудые туйлахыень, элүүр энхэ, зол жаргалтай ябахыень космонавтнуудта хөөрэлдөөнэйнгөө түгэсхэлдэ хүсэбэ.

Совет талаhаа — СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшын орлогшо Л. В. Смирнов, КПСС-эй ЦК-гай Генеральна секретариин туhалагша А. М. Александров, СССР-эй Науканuudай академиин президентын уялгые дүүргэгшэ академик В. А. Котельников, СССР-эй Науканuudай академиин Президиумэй гэшүүн, академик М. В. Келдыш, «Интеркосмос» гэжэ Соведэй түрүүлэгшэ академик Б. Н. Петров, «Союз-Аполлон» гэжэ проектые СССР-эй зүгhөө хүтэлбэрилдэг техническэ директор, СССР-эй Науканuudай академиин гэшүүн-корреспондент К. Д. Бушуев, совет космонавтнуудые бэлдэдэг түбэй хүтэлбэрилэгшэ, СССР-эй летчик-космонавт В. А. Шаталов, СССР-эй МИД-эй США-гай таhагые даагшын орлогшо В. В. Михайлов; американ талаhаа — Аэронавтикын ба замбуулинай дайдые шэнжэлхэ США-гай национальна управлениин «Союз-Аполлон» гэжэ программын түлөө харюусалгата нюур Ч. Ли, ниитын информациин талаар НАСА-гай албанай хүтэлбэрилэгшэ Д. Доннелли, США-гай хэрэгүүдые СССР-тэ саг зуура эрхилхэ этигэмжэтэ Дж. Метлок гэгшэд хөөрэлдөөндэ хабаадаа.

ЛЕНИНГРАДАЙ БА ЛЕНИНГРАДСКА ОБЛАСТИИН ПРОМЫШЛЕННОСТЬ ТҮСЭБТЭ ТАБАН ЖЭЛЭЙНГЭЭ ДААБАРИНУУДЫЕ ДҮҮРГЭЭ

Ленинградай ба Ленинградска областиин ажалшад КПСС-эй XXIV съездын түүхэтэ шиидхэбэринүүдые бэелүүлэн, социалис мүрысөө үргэнөөр дэлгэрүүлжэ, промышленна продукци үйлэдбэрилгын талаар юhэдэхи табан жэлэй түсэбэй дүүргэлтэ хангаба.

Бүхы табан жэлэй туршада үйлэдбэрилгынь хэмжээн 36,8 процентээр нэмэhэн байна. Продукци бүтээн гаргалгын ургалта бүхыдөө шахуу ажалай бүтээсэ дээшэлүүлhэнэй үндэhөөр туйлагдаа, энэнь 33,5 процентээр нэмээ.

«Светлана», «Позитрон», Гардинно-кружевной нэгэдэлнүүдэй, «Большевик», «Красный химик», «Электропульт», Ломоносовой нэрэмжэтэ фарфорово заводуудай, Тельманэй нэрэмжэтэ комбинадай коллективүүд үйлэдбэрилгын ба ажалай бүтээсын ургалтын талаар түсэбтэ табан жэлэйнгээ даабаринуудые түрүүшынхидэй тоодо дүүргэээ.

4,5 мянган шэнэ түхэлэй машинанууд, түхеэрэлгэнүүд, приборнууд ба арадай хэрэглэлэй эд товарнууд бүтээн гаргагдадаг болонхой. Тэдэнэйнь дунда атомна энергетикэдэ хэрэглэгдэхэ мүнөө сагай түхеэрэлгэ, металл зүhэдэг тон шэнэ станогууд, хүнгэн промышленностьда хэрэглэгдэхэ түхеэрэлгэ, эрхим шанартай радиоприёмнигууд, үнгэтэ телевизорнууд, фотоаппарадууд, ажаhуудалда хэрэглэгдэхэ кондиционернүүд, видеомагнитофонууд бии. 500, 800 мянган квт. хүсэтэй турбоагрегадуудые, 300 мориной хүсэтэй К-701 гэжэ тракторнуудые олоор бүтээн гаргажа захалаа. «Космонавт Юрий Гагарин» гэжэ научно- шэнжэлгэ хэхэ флагманска онгосо, дэлхэй дээрэхи эгээн томо «Арктика» гэжэ атомна ледокол, 6 метр диаметрэй толитой телескоп бүтээгдээ. Ленинградска промышленностиин 1.700 гаран эдлэл хэрэгсэлнүүдтэ Гүрэнэй шанарай тэмдэг олгогдонхой.

Үйлэдбэри томодхохо ба тусхай мэргэжэлтэй болгохо, ажалай эмхидхэл ба хүтэлбэри нарижуулан hайжаруулхын тула ехэ хүдэлмэри ябуулагдаhан байна. Эндэхи промышленностьда үйлэдбэриин ба научно-үйлэдбэриин 105 нэгэдэл хүдэлмэрилнэ. Экономическа ба социальна хүгжэлтын нэгэдхэмэл түсэбүүдые бэелүүлhэнэй үндэhөөр 170 цех, 1.040 участок үргэлжэ дээрээ оньhожоруулагдаа, оньhожоруулагдамал поточно ба автомат 1.120 линии тодхогдоо. В. И. Ленинэй нэрэмжэтэ Ленинградска атомна электростанциин түрүүшын ээлжээнэй барилга, «Кировский завод» гэжэ нэгэдэлэй бүтээhэн шухаг прокатна стан, Кингисеппскэ «Фосфорит» гэжэ комбинадтахи, Киришскэ нефть илган болбосоруулдаг ба биохимическэ заводуудтахи предприятинууд болзорhоо урид ашаглалгада оруулагдаа.

Промышленностьда 150 мянган тонно металл, 1,2 миллиард киловатт-час электрын элшэ хүсэн, 368 мянган тонно условно түлишэ алмагдаhан байна. Продукциин өөрын үные хямдаруулhанай үндэhөөр 230 миллион түхэригэй алмалта хэгдээ.

Хүдэлмэришэн ангида эрхим халаан бэлдэхын тула ехэ хүдэлмэри хэгдээ; техническэ мэргэжэл олгодог училищинуудай 90 гаран процентнь мүнөө дунда эрдэмтэй шадамар хүдэлмэришэдые бэлдэнэ.

Ленинградай ба областиин ажалшадай бүхы коллективүүд «КПСС-эй XXV съездые нэрэтэй солотойгоор угтаха социалис мүрысөөн тухай» КПСС-эй ЦК-гай тогтоолдо харюу болгон, Москва хотын Бауманска hунгуулиин округой hунгагшадтай уулзахадаа, ленинградайхидай ажалые КПСС-эй ЦК-гай Генеральна секретарь нүхэр Л. И. Брежневэй үндэрөөр сэгнэhэндэ зоригжон, дээшэлүүлэгдэмэл социалис уялгануудые абаад, съездын нээгдэтэр ехэ хэмжээтэй, эрхим шанартай гаргашаар бага продукци бүтээн гаргахые эрмэлзэнэ.

СССР-эй ЦСУ.

НЬЮ-ЙОРКДО УУЛЗАЛГАНУУД БОЛОБО

НЬЮ-ЙОРК. (ТАСС). КПСС-эй ЦК-гай Политбюрогой гэшүүн, СССР-эй гадаадын хэрэгүүдэй министр А. А. Громыко сентябриин 21-дэ США-гай гүрэнэй секретарь Г. Киссинджертэй уулзаhан байна.

Эдэнэр хэдэ хэдэн асуудалнуудаар тэрэ тоодо стратегическэ зэбсэгүүдые хизаарлалгада, Дүтын Зүүн зүгтэхи байдалда хабаатай асуудалнуудаар hанал бодолнуудаа зүбшэлжэ үргэлжэлөө.

А. А. Громыко эндэ ерээд байhан Иранай гадаадын хэрэгүүдэй министр Халатбаритай сентябриин 21-дэ уулзажа, хөөрэлдөө.

Советскэ Союз Иран хоёрой хоорондын харилсаанай байдал хөөрэлдөөнэй үедэ зүбшэн хэлсэгдэhэн, тэрэшэлэн уласхоорондын хэдэн асуудалнуудаар hанал бодолнуудаа зүбшэлhэн байха юм.

СССР-эй гадаадын хэрэгүүдэй министр Италиин гадаадын хэрэгүүдэй министр Румортай мүн лэ уулзажа, хөөрэлдөө. Тиихэдээ Советскэ Союзай ба Италиин хоорондохи хоёр талын харилсаанай байдал ба саашанхи хүгжэлтын зарим асуудалнуудые зүбшэн хэлсэхэ зуураа, зүбшэлэлгэ тухай совет-итальян протоколой шухала удха шанартайе тусхайлан тэмдэглэбэ.

Уласхоорондын хэдэ хэдэн асуудалнуудаар, ООН-ой Генеральна Ассамблейн мүнөөнэй сессиин хүдэлмэридэ хабаатай асуудалнуудаар hанал бодолнуудаа зүбшэн хэлсээ.

СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Указ

СОЦИАЛИС АЖАЛАЙ ГЕРОЙН НЭРЭ ЗЭРГЭ НҮХЭР К. Г. ПЕТРОВТО ОЛГОХО ТУХАЙ

Олониитын социалис мүрысөө хүгжөөлгэдэ ехэ габьяатай байhанайнь түлөө, шулуу нүүрhэнэй промышленностьда ажалай түрүү арга дүрэ нэбтэрүүлхэ талаар олон жэлэй туршада хүдэлhэнэйнь түлөө, мүн стахановска хүдэлөөнэй 40 жэлэй ойтой дашарамдуулан, нүхэр **Петров** Константин Григорьевичто **Социалис Ажалай Геройн** нэрэ зэргэ олгоод, **Ленинэй** орден, «**Хадуур ба балта**» гэhэн алтан медаль барюулха.

СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Түрүүлэгшэ Н. ПОДГОРНЫЙ.
СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Секретарь М. ГЕОРГАДЗЕ.

Москва, Кремль.
1975 оной сентябриин 22.

ТАРЯАН ГУТААГДАНА

Сошордомо дохёо

Поли дээрэ байhаниинь бэшэ, харин амбаарта ороhон лэ таряае эдеэн гэжэ тоолохо хэрэгтэй гэжэ арад зон дэмы хэлсээгүй.

Энэ жэлдэ Химнын совхозой таряан урдынхиhаа эртэ эдеэшэhэн байна. Илангаяа Тоёоной ташалангаар нэмжыhэн тарялалан нюдэ баярлуулна, тарялангай хахадhаа үлүүень ээлжэ байhан олон тоото hолоомын бухалнууд комбайнернуудай үсэд шанга ажалые гэршэлэн харуулна. Комбайнууд хойно хойноhоо hубаряад, алтан шаргал таряан соогуур hүртэй гоёор тамарна. Гектарай 10—15 центнер ургаса абтаха гээшэ энэ нютагта hаяын жэлнүүдтэ үзэгдөөгүй юм. Мүнөө бүхы совхоздо 16 мянган центнер таряан сохигдоод байна. Иимэ баян ургаса туйлаха зорилгоор бага бэшэ оролдолго, хүсэлэлгэ гаргаhан эндэхи механизаторнууд, таряашад өөhэдынгөө ажалай баян хэшэгые хүсэд бүрин, гээлтэ хороолтогүйгөөр хуряажа абаха, тиин түсэбтэ табан жэлээ илалта түгэсөөр дүүргэхын тула хүсэ шадалаа гамнангүй ажаллана.

Иимэ ехэ хүшэ хүлhэ гаргажа ургуулhан ороoho таряан ямараар хадагалагданаб, үрэhэ хүрэнгээ ямар шанартайгаар хаанаб, гүрэн түрэдөө ямар шанартай таряа тушаанаб, совхозой тоог дээрэхи ажал ямараар эмхидхэгдэнхэйб гэhэн асуудалнууд ээлүүдгүй гараа hэн.

Энэ совхозой түб тосхоной хойто захада оршодог оньhожоруулагдамал тоог дээрэ ерэхэдэмнай, тэрэнние даагша Иван Ильич Киргизов ехэ hанаата болонги уруу дуруу байба. Тэрэнэй захада тоо бүридхэгшэ Светлана Аюшеева, үрэhэнэй талаар агроном Надежда Николаевна Демидова гэгшэд комбайнуудhаа оруулагдаhан ороoho шэгнэнэ. Тоог дээрэхи байра байдалые, түхеэрэлгыень ажаглан харахада гайхалтай. Хүнүүдшье балай харагданагүй. 700 дүрбэлжэн метр талмайтай хушалгатай нэгэхэн склад, ороoho сэбэрлэдэг «ОВП» түхэлэй нэгэ машина, үрэhэ сэбэрлэхэ «ОС-4,5» нэгэ машина, «ЗАВ-10» гэжэ таряа сэбэрлэхэ нэгэ агрегат, 2 зерномёт, автомашина хүдэлнэ.

— Эндэтнай хэды хүн ажалланаб, — гэжэ нүхэр Киргизовтэ хандахада:

— Маанадтаяа заримдаа арбаад, заримдаа хорёод лэ хүн арай гэжэ болодог.

— Байhан техникэ, хүнүүдтнай тарягаа хатаажа, сэбэрлэжэ хүшхэрнэ гээшэ гү?

— Яажа габихаб даа. Хайран тарямнай гутажа, дүрэжэ байна ха юм, — гээд, тоог дээгүүр түлхюулhэн тарянай харалшаhан обоохойнууд тээшэ зааба. Эндэ ехэхэн хэмжээнэй тарян гутанхай, — гээд Иван Ильич тархяа hэжэрнэ.

— Теэд энэ ехэ тарягаа яахатнай гээшэб?

— Совхозоймнай директор Геннадий Игнатьевич Прокосов силосэй нүхэндэ абаашажа хаяад, дээрэhээнь уhа адхагты гэжэ захиралта үгөө, — гээд агроном Демидова нэмэбэ.

Тоогой зүүн урда захада hаяхан буулгагдаhан шэниисын захаар мүн лэ мантан томо бульдозер хүршэгэнэн, обоотой тарья ишэ тиишэнь онги түлхинэ. Хэдэн хоногой саана буулгагдаhан тарян бороогой hүүлээр баhал бамбайжа, ургажа байна ёhотой.

— Халаг даа! Хэды шэнээн hайхан тарян, манай хүшэ хүлhэн шорой доро орожо, хосоржо байна гээшэб, — гээд, үбгэжөөл механизатор шомшорно.

— Ямар шалтагаанhаа ороoho тарянтнай халажа, гутажа байнаб, — гэhэн асуудалаар агроном Надежда Демидовада хандахада:

— Хүмнай дуталдана. Полиhоо асарагдаhан шиигтэй тарьяе хатаажа, сэбэрлэжэ хүшхэрнэгүйбди, техникэшье хүртэнэгүй. Тохой тосхонhоо ерэhэн СПТУ-гай табан курсант шиигтэй тарьяе модон хүрзөөр лэ hэлинэ. Модон хүрзэтэй табан хүн юунэй урда орохоб даа. Сентябриин 2-то хүдөө ажахын институдhаа эльгээгдэhэн 19 студентые манай мэдэлдэ үгэhэн юм. Уданшьегүй тэдэниие емнай хонидой угаалганда хүдэлхөөр ябуулаа. Совхозой директорhээ хүниие эрихэдэ үгэнэгүй, харин hүүлшын хоёр үдэрэй туршада Сэлэнгын дунда hургуулиинхид эндэ ерэжэ туhалаа.

Химнын совхозой дирекци, партийна комитет тарья хуряалгада, илангаяа ороoho тарягаа аятай зохидоор хадагалха хэрэгтэ бэлэдхэлгүй байшоо гэжэ сэхэ хэлэхээр. Ороoho тарягаа хатааха, сэбэрлэхэ, хадагалха талаар нобшорно, хайхарамжагүйгөөр хандана. Тиимэл хадаа түбэй оньhожоруулагдамал тоог дээрэ хушагдамал гансахан склад, тоогойнь шала цементээр жэлэгдэмэлшье hаа, тон муугаар хэгдэнхэй. Тиихэ мүртөө тоогойнгоо шалые жэгдэлээгүй, налуугаар хэжэрхиhэн. Бороогой уhан ташалангаар урдахадаа обоологдоhон хэдэн мянган центнер тарян доогуур орожо, гутажа байна ха юм. Угайдхадаа хүнүүдые, техникэ нэмэжэ үгэхэгүй юм. Химнын совхозой түб тосхон — Ново-Селенгинскдэ хэдэн мянган хүн ажаhуудаг, хоёр ехэ hургуули бии. Олон зуун hурагшадые, гэрэй эзэн эхэнэрнүүдые, алба хаагшадые сүлөөтэй сагтань хуряалгын нангин хэрэгтэ хабаадуулжа шадабал, алтан тарягаа аршалхал байгаа. Обоо собоо тарян шортоо халажа, гутажал байна.

КПСС-эй Сэлэнгын райком, арадай хиналтын комитет нобшорhон эдэ хүтэлбэрилэгшэдтэ, арад зоной зөөридэ хайхарамжагүй, харюусалгагүй хандагшадта зохихо хэмжээ абаха бэзэ.

Р. БАЛДАНОВ,
манай корр.

ТҮЛЭГ ДУНДАА

Зэдын аймагай «Мир» колхоз энэ жэлдэ тарянай баян ургаса ургуулаа. Мүнөө эндэ тарья хуряалга түлэг дундаа ябажа байнхай. Тус колхозой хоёрдохи отделенидэ 960 гектар тарян хадагдаад байна. 500 гектар шэниисэ, 300 гектар ешмээн, 160 гектар зеленко болон горох хуряагдаа.

Комбайнернууд П. Иванов, М. Яковлев гэгшэд тус тустаа 200 гектар талмайн тарья унагаажа, отделениингээ механизаторнуудай дунда дэлгэрhэн социалис мүрысөөндэ түрүүлжэ ябана. Тэдэнэр үдэртөө 18 гектар тарья хадаха нормотой байбал, зарим үдэрнүүдтэ энэ тоогоо 40 гектарта хүргэнэ.

Д. БАДМАЕВ.

КПСС-эй XXV съездын угтамжада

АРБАДАХИ ТАБАН ЖЭЛЭЙ ТҮСЭБӨӨР...

△ Тимлюйн асбоцементын зүйлнүүдэй завод: энэ жэлэй түсэбһөө гадуур 3 миллион плитэ шифер урдань алмагдаһан материал, түүхэй эдээр үйлэдбэрилхэ.

△ Урдын уялгаһаа гадуур 20 мянган түхэригэй продукци худалдаха.

△ 40 мянган түхэригэй олзо доход түсэбһөө гадуур абаха.

△ Ажалай бүтээсэ урдань хараалһанһаа үшөө 1 процентээр дээшэлүүлхэ.

КОЛЛЕКТИВ партиин XXV съездын хүндэлэлэй социалис уялга абахадаа, урдаа нимэ зорилго табиба. Заводой коллектив юһэдэхи табан жэлэй эхинһээ хойшо эршэмтэй шангаар ажаллажа, бүхэсоюзна социалис мүрысөөндэ һайн үрэ дүн туйлажа байна. Гүрэнэй түсэб, социалис уялга жэл бүхэндэ амжалтатайгаар дүүргэгдэнэ.

Заводой коллектив шифер үйлэдбэрилхэ табан жэлэйнгээ түсэбые сентябриин 9-дэ дүүргэһэн тухайгаа Эхэ орондоо элидхэнэ. Табан жэлэй эхинһээ хойшо 960 миллион плитэ шифер үйлэдбэрилэгдэжэ, республикымнай, мүн бусад область, хизаарнуудай шэнэ барилгануудта эльгээгдэө. Юһэдэхи табан жэлэй туршада шифер үйлэдбэрилгэ 16 процентээр дээшэлээ. Ажалай бүтээсэ 35 процентээр дээшэлүүлэгдэһэн байна.

Заводой коллективэй туйлаһан амжалта тухай, социалис уялгануудаа хэр зэргэ дүүргэхэ байһан тухай заводой партийна организациин секретарь А. С. Мертвецовой доро толилогдоһон материал дотор хэлэгдэнэ:

Партиин XXV съездын нээгдэхэ үдэр ажалай ямар бэлэг бариха тухайгаа манай хүдэлмэришэд бодомжолжо үзөө. Тиигэжэ урдань абаһан социалис уялгануудта нэмэлтэ оруулагдаһан байна. Жэлэй эхиндэ абаһан социалис уялгаяа холо үлүүлэн дүүргэхэ байһанаа хүдэлмэришэднай мэдүүлбэ.

Съездын хүндэлэлэй социалис мүрысөөн бүхы халаануудай дунда дэлгэрээ. Шифер үйлэдбэрилдэг бүхы 6 машина бүтээсэтэйгээр хэрэглэхэ, нэгэшье минутада зогсоохогүй гэжэ халаанууд хоорондоо мүрысэнэ.

Заводоймнай хүтэлбэрилэгшэд, партийна, профсоюзай, комсомолой организацинууд коллективэй дунда ябуулагдаха эмхидхэлэй, нийтэ-ойлгуулламжын хүдэлмэреэ гүрэнэй түсэб, социалис уялгануудаа дүүргэхэ хэрэгтэ зорюулна. Бүхы хүдэлмэришэд табан жэлэй түсэбые болзорһоонь урид дүүргэхэ бүхэсоюзна социалис мүрысөөндэ оролсоһхой.

Социалис мүрысөө ашаг үрэтэйгөөр дэлгэрүүлһэнэй, түхеэрэлгээ һайнаар ашаглаһанай ашаар коллективнай амжалта туйлана гэхэ байнаб. Шифер үйлэдбэрилхэ табан жэлэй даабари болзорһоо дүрбэ шахуу һараар уридшалан дүүргэгдэбэ. Хүдэлмэришэднай табан жэлэйнгээ түсэб уридшалан дүүргэһэндээ баяр омогорхолтой байна. Жэлэй дүүрэтэр табан жэлэй түсэбһөө гадуур 54,2 миллион плитэ шифер үйлэдбэрилэгдэхөөр хараалагдаа. Энэ хадаа коллективэймнай партиин XXV съездэ бариха ажалай бэлэг болохо юм.

Съездые нэрэтэй түрэтэйгөөр угтаха гэжэ бүхы халаанууд мүрысэнэ. Дүрбэн жэл найма һарын үрэ дүнгүүдээр Владимир Иванович Бородинай даадаг халаан эрхимлэжэ гараа. Халаанай хүдэлмэришэд түсэбөө 103,7 процент дүүргэһэн, даабариһаа гадуур 9 шахуу миллион плитэ шифер үйлэдбэрилһэн байна. Н. Е. Коршуновой хүтэлбэрилдэг халаан социалис мүрысөөндэ һайн үрэ дүн туйлана. Энэ халаан түсэбһөө гадуур 8 миллион плитэ шифер үйлэдбэрилөө.

Бригадануудай дунда дэлгэрһэн социалис мүрысөөндэ олон бригада амжалта туйлажа байна. Жэшээлхэдэ, Л. К. Костылевой даадаг бригада энэ жэлэй гүрэнэй түсэб болон социалис уялгануудаа үлүүлэн дүүргэжэ, мүрысөөндэ нэгэнтэ бэшэ эрхимлэһэн байна. В. П. Кирилловэй, В. И. Шихановай, А. Г. Яковлевай хүтэлбэрилдэг бригаданууд 8 һарын түсэбые 105—108 процент дүүргэө.

Бүхы 24 бригадануудай 18-ниинь табан жэлэй түгэсхэхы жэлэй түсэбые уридшалан дүүргэжэ ябана.

Манай коллектив туйлаһан амжалтаараа баясан, саашадаа ажалайнгаа эршэ һуладхахагүй, тиигэжэ шэнэ амжалта туйлаха зорилготой. 8 һарын үрэ дүнгүүд нимэ этигэл найдабари коллективтэмнай түрүүлнэ. Энэ туршада түсэбһөө гадуур 60 мянган түхэригэй продукци худалдагдаа, 3 миллион 377 мянган плитэ шифер үйлэдбэрилэгдөө. Ажалай бүтээсэ нёдондо жэлэй энэ хугасаатай сасуулхада, 2,2 процентээр дээшэлүүлэгдэһэн байна. Продукци үйлэдбэрилгын оорынь үнэ сэн 0,5 процентээр хямдаруулагдаа.

Юһэдэхи табан жэлэй эхинһээ заводые шэнэдхэн байгуулга үргэлжэлһэн юм. Энэ хүдэлмэри 1973 ондо дүүргэгдээ. Урдын бүтээсэ багатай нэгэ түхэлэй шифер үйлэдбэрилдэг 6 машинын оронда бүтээсэ ехэтэй 6 шэнэ машина тодхогдон хабсаргагдаба. Шэнэ машинанууд продукци үйлэдбэрилгые ехэдхэхэ, гурбан өндо ондоо түхэлэй шифер үйлэдбэрилхэ, ажалай бүтээсэ горитой ехээр дээшэлүүлхэ арга олгоһон байна.

Гадна ажалай эмхидхэл һайжаруулха, шэнэ машинануудые ашагтайгаар хэрэглэхэ асуудалда ехэ анхарал хандуулагдадаг болоо. Социалис мүрысөөнэй үрэ дүн гаргахада, халаан, бригадануудай ажалай эмхидхэл, техникээ хэр зэргэ хэрэглэдэг байһаниинь хараада абтадаг юм. Бригада, халаанууд түхеэрэлгээ багашье зогсоохогүй гэжэ оролдоно. Энээнэй ашаар шифер үйлэдбэрилдэг машинануудай бүтээсэ улам дээшэлүүлэгдэжэ байһаар. Заводой түхеэрэлгэнүүдые хэрэглэлгын коэффициент ехэ, хараалагдаһан түсэбтэй сасуулхада, 102,6 процент болоно.

Мүн продукциингаа шанар, технико-экономическа үрэ дүнгүүдээ һайжаруулха гэжэ анхарнабди. Продукциин шанарай түлөө тэмсэл түүхэй эд хэрэгсэл, шифер хэхэ холисо бэлдэлгэһээ эхилнэ. Продукциин шанар хиналта, шалгалтада абтанхай.

Партиин ээлжээтэ съездын хүндэлэлэй социалис мүрысөө үргэнөөр дэлгэрүүлхэ тухай КПСС-эй ЦК-гай тогтоол заводой хүдэлмэришэдэй шэнэ эдэбхи үүсхэл бадаруулба. Партиингаа уряада эршэмтэй шанга ажалаар харюусаха, социалис мүрысөөндэ эдэбхитэйгээр хабаадалсаха тухайгаа коллективнай мэдүүлээ.

Бүхы бригада, халаанууд урдань абаһан социалис уялгануудаа хаража үзөө. Тиигэжэ коллективнай жэлэй эхиндэ абаһан социалис уялгаһаа гадуур үшөө нэгэ миллион плитэ шифер үйлэдбэрилхэ гэжэ хараалһан байна. Бригада, халаануудта хүдэлмэришэдэй хамтын, мүн партийна суглаанууд үнгэргэгдэжэ, хэрэглэгдээгүй арга боломжонуудаа элирүүлхэ тухай зүбшэн хэлсэгдээ. Эдэ суглаанууд дээрэ партиин XXV съездэ зорюулагдаһан социалис уялганууд баталан абтаһан байна.

Угтамжын түсэбэй ёһоор манай коллектив байгша оной даабариһаа гадуур 3 миллион плитэ шифер, тэрэнэй 1,5 миллион плитые алмаһан эд хэрэгсэлээр бүтээхэ гэжэ хараалаа һэн. Бүхы 3 миллион плитэ шиферые урдань алмаһан материал хэрэглэн үйлэдбэрилхэ, нэмэлтэ болгон үшөө нэгэ миллион плитэ шэнэ барилгануудта эльгээхэ гэжэ шэнэ уялга дотор хараалагдаа.

Урдын уялгаар хараалагдаһан 50 мянган түхэригэй оронд 70 мянган түхэригэй продукци даабариһаа гадуур худалдаха, 1970 онойхитой сасуулхада ажалай бүтээсые, 46 процентээр дээшэлүүлхэ зорилго табигдаһан байна. Түсэбһөө гадуур 40 мянган түхэригэй олзо доход оруулха, 2300 тонно цемент, 1000 тонно асбест, 15 мянган киловатт-час электрын элшэ хүсэ арьбалха уялга абтаа.

Съездын хүндэлэлдэ абаһан эдэ уялгануудаа дүүргэхын тула хүсэ шадалаа гарган ажаллаха, арга боломжонуудаа хэрэглэхэ шухала. Манай коллектив эдэ бүгэдые хараада абана, һайнаар ойлгоно. Оролдолго, хүсэлэл гаргаагүй һаа, ямар амжалта туйлагдаха гээшэб. Тиимэһээ шифер үйлэдбэрилэгшэд шэнэ уялга абаһан түрүүшын үдэрһөө эршэмтэй шангаар ажаллажа эхилээ.

Продукци бүтээн гаргаха түсэб халаан бүхэндэ үлүүлэгдэжэ байна. Бригада, халаануудай дунда дэлгэрһэн социалис мүрысөөнэй үрэ дүн саг соонь сорсолхо, бүгэдэндэ мэдээжэ болгохо, тиигэжэ мүрысөөнэй үүргэ, нүлөө дээшэлүүлхэ хэрэгтэ партийна, профсоюзай организацинууд горитой анхарал хандуулдаг болоо. Мүрысөөнэй үрэ дүнгүүд тусхай самбарта бэшэгдэнэ. Эрхимлэһэн коллективүүдые урмашуулха гурим тогтоогдоо.

Продукци бүтээн гаргаха түсэбөө дүүргэһэн манай коллектив түсэбһөө гадуур ехэ шифер үйлэдбэрилхэ, табан жэлэй бүхы даабари амжалтатайгаар дүүргэхэ, партиингаа съездые ажалай шэнэ амжалтаар угтаха байһандаа батаар этигэнэ.

А. МЕРТВЕЦОВ,
Тимлюйн асбоцементын зүйлнүүдэй заводой партбюрогой секретарь.

КПСС-эй РАЙКОМУУДҺАА МЭДЭЭСЭНЭ

БЭШҮҮР

КПСС-эй Бэшүүрэй райкомой ээлжээтэ Пленум болобо. Мал үсхэбэрилхэ, адууһа малай үүлтэр һайжаруулха тухай асуудал пленум дээрэ зүбшэгдэбэ.

Партиин райкомой нэгэдэхи секретарь А. И[...]ков энэ асуудалаа[р] дээрэ элидхэл х[...] хэлсэгдэһэн асууда[л] нумдэ хабаада[...] дөө ажахын [...] ниин начальник [...] чининов, Дзержинс[...] рэмжэтэ совхозо[й] ник-селекционер [...] рихинская, «Побед[а»...] зой түрүүлэгшэ В. [...] лин, «Дружба» ко[лхозой] түрүүлэгшэ В. Б. Ба[...] магай прокурор Б. [...] ров болон бусад үг[...]

Зүбшэн хэлсэг[дэһэн асуу]далаар пленум зо[...] тоол баталан абаа.

К. МАЛ[...]
КПСС-эй р[айкомой] инс[труктор].

Буряадай барилг[...] ленинин 145-дахи [...] руулагдамал нүүдэ[лэй ...] нын барилгашад нэ[...] гаар нүүрһэ малта[...] Холбоолжоной уурха[й ...] рилга хэжэ байна. [...] байрын гэрнүүдые, [...] ленна объектнүүдые [...] Энэ колоннын ко[...] даажа абаһан ажал[...] шанартайгаар, саг [...] соонь хэхэ гэжэ о[...] Булта хүдэлмэришэд [...] мүрысэн хүдэлнэ. В. [...] чевой хүтэлбэрилдэг [...] дын хабсаргагшад с[...] мүрысөөндэ эрхимлэ[...] на. Эдэнэр мүнөө ваг[...] нүүрһэ ашаха ком[...] барилга дээрэ хүдэл[...] лаан бүрнингөө даабар[...] 25 процентээр [...] дүүргэжэ, бэшэнэй [...] шалтарна.

ЗУРАГУУД ДЭЭРЭ: Ткачевэй бригадын [...] (зүүн гарһаа) М. Чой[...] Ц. Галсанов гэгшэд [...]

Ц. ЦЫРЕНЖАПО[В].

Тэжээл бэлэдхэл аймагуудта түгэсэжэ байна. Энэ шухала хүдэлмэриин һүүлшын шата харуулһан гурбан материал энэ хуудаһанда толилогдобо.

БҮХЫ АРГА ХЭРЭГЛЭНЭБДИ

Ингээд удахагүй, оройдоол һара үлүүтэйхэн сагай үнгэрхэдэ ута унжагай, хүйтэн үбэлэймнай заха үзүүр үзэгдэжэ эхилхэнь. Хэнэйшье мэдэһээр аяар зургаа-долоо һара соо адууһа малай байжа эдеэлхэ — малай үбэлжэлгын тон харюусалгатай хаһа орохоёо байна.

Мүнөө жэлэймнай үбэлжэлгэ онсо эрхэ байдалда эхилхэнь. Бүхы совет араднай партиингаа XXV съездые ажалай ехэ бэлэгээр угтахаяа бэлдэжэ байна.

Эдэ бүгэдые хараада абалсажа, манай совхозойхид энэ жэлдэ тэжээл бэлэдхэлгые хээрын нуга сабшалангай ургамал ногооной хагдартар, аргатайл газартань бүри хожом болотор, һогооборишье үлөөнгүй сабшажа, хуряажа абаха гэжэ шиидээ.

Ажахыдамнай мүнөө 28 мянга үлүүтэй центнер үбһэн һүрилэгдэжэ абтаа гэхэ гү, али нёдондонойхиһоо 1000 гаран центнерээр ехэ үбһэн абтаба.

Тиихэдэ энэ үбһэнэймнай ехэнхинь олон жэлэй ногоо ургуулдаг сабшалангай ургаса — шэмэтэй һайн, витамин элбэгтэй үбһэн болоно. Бүхы сабшалангайнгаа ногооной гол түлэб сабшагдажа абтаад байгаашье һаань, модо, бургааһанай забһараар, тарялангай захаар, эндэ тэндэ углуу, тохойгоор үлэһэн ногоое түүбэрилэн мүнөө 4 звено сабшажа, хуряажа байнхай. Тэдэнэр ногооной хагдартар үшөө 3—4 мянган центнер үбһэ нэмэжэ абаха зорилготой.

Тэжээл бэлэдхэлгын эхилһэн түрүүшын үдэрһөө хойшо үбһэшэдэй дунда дэлгэрһэн мүрысөөндэ Ёндон Абидуевич Ринчиндоржиевай звено ходо эрхимлэжэ ябаа. Тусхайлан хэлэбэл, энэ жэлдэ сагай уларилай таарамжагүй, ходо хура бороотой байгаашье һаань, тус звеногой үбһэшэд ажалаа шадамараар, һүбэлгэн бэрхээр эмхидхэжэ, габшагай шангаар хүдэлһэнэй ашаар үбһэ хуряаха түсэбөө болзорһоонь урид дүүргээ. Жэшээлхэдэ, нүхэр Ринчиндоржиевай звено түсэбэй ёһоор 5 мянган центнер үбһэ абаха аад, сентябриин эхээр 7,5 мянган центнер үбһэ һүрилөөд байгаа. Тэрэнээ дууһыень тюк болгожо багсалаад, хадагалагдаха газартань зөөгөө. Мүнөө эдэнэр зелёнко хуряажа байнхай.

Онинобоорско отделениин үнинэй механизатор Виктор Леонидович Насухинай звено баһал һайнаар ажаллаа гэжэ тэмдэглэхэ шухала. 15 хүнһөө бүридэһэн, зургаан колесно трактортай, үбһэ суглуулаад багсалан уяха хоёр оньһон машинатай, мүн ондоошье техникэтэй энэ звено гол түлэб Хүсөөтэ гэжэ газарта 4100 центнер үбһэ хуряаха даабаритай аад, 5600 центнер бүдүүн тэжээл бэлэдхээ. Эдэ үдэрнүүдтэ тэдэнэр эндэ тэндэ үлэһэн, орхигдоһон ногоо сабшажа, хуряажа байна.

Тэрэшэлэн энэл отделениин эдэбхитэй коммунистнууд Иннокентий Ильин, Филипп Золотухин гэгшэдэй хүтэлбэрилдэг үбһэшэдэй звенонууд муу бэшээр хүдэлбэ.

Өөһэдымнай үбһэшэдһөө гадна, манай ажахые шефтээ абаһан «Бурводстрой» трестын Хориин ПМК-гай «начальнигынь Г. М. Корнаков) механизаторнууд, хүдэлмэрилэгшэд сабшалан дээрэмнай хүдэлэлсэжэ, ехэхэн туһа хүргөө. Тэдэнэр имагтал өөһэдынгөө хүсөөр, өөһэдынгөө техникээр 1000 үлүүтэй центнер үбһыемнай сабшажа, хуряажа үгэбэ. Гансашье мүнөө бэшэ, жэл бүхэндэ тус ПМК-гайхид манда илангаяа тэжээл бэлэдхэлгэдэмнай туһалалсадаг юм.

Байгша ондо олон жэлэй ногоо тариһан газарай ургаса сабшаад, мүн тэрээндээ тарьянай холимол ургаса хуряажа, хэршээд, хамта 4 мянган центнер сенаж дараабди. Харин нёдондо энээнһээ һураггүй бага сенаж бэлэдхэгдээ һэн.

Энэ жэлдэ кукуруза муу бэшээр ургуулаад, тэрэнээ эртын хюруугай унахаһаа урда хуряажа, 1300 тонно силос дараабди. Гадна байгша ондо түрүүшынхеэ туршалга хэжэ, горитой газарта наран сэсэг кукуруза хоёрые холижо тариһан аад, тэрэнээ силос болгообди.

Тиихэдэ мүнөө зелёнко хуряалга түлэг дундаа ябуулагдана. Мүн тарьянай хуряагдамсаар һолоомо һайнаар суглуулжа абаха байһамнай элитэ.

Нэгэ үгөөр хэлэбэл, ниитынгээ адууһа малда үбэлжэлгын үедэ хүсэд хүрэхэ үбһэ тэжээл бэлэдхэхын тула бүхы хэмжээ абанабди. Ерэхэ үбэлжэлгын хуби заяан мүнөөнһөө шиидхэгдэнэ гэжэ хэлэхэдэ ехэ алдуугүй.

Совхоздо бүхыдөө 1500 гаран эбэртэ бодо мал, тэрэ тоодо 562 үнеэд, мүн 27 мянган хонин һүрэг, тэдэнэй 10,5 мянганиинь эхэ хонид, үбэлжэхэ байна. Эдэ бүхы малые тобир тарганаар ондо оруулха, үбэлжэлгын үедэ шадаал һаа ехэ мяха, һү абаха, тугал, хурьга олоор түлжүүлхэ болонобди. Тиимэһээ үбһэ тэжээл, талха тарьянай зүйл хэр ехээр суглуулжа шадаһанһаамнай урдамнай байһан зорилгые шиидхэлгэ нилээд дулдыдаха байна.

С. ЖАМСУЕВ,
Хориин аймагай Анаагай совхозой директор.

ҮЛҮҮЛЭН ДҮҮРГЭГДЭЭ

«Ургажа һууһан ургасаараа бү һайрха, тэрэнээ хуряажа абаад байхадаа һайрха» гэжэ зон хэлсэдэг aаб даа.

Тиимэһээ мүнөө бүхы үбһэнэй хуряагдажа, һүрилэгдөөд, хорёологдоод, бүхы силосэй нүхэндэ хэгдэжэ дарагдаад, хушагдаад байхада, ниитын адууһа малда тэжээл бэлэдхэхэ түсэбэй хэр дүүргэгдэһэн тухай хэлэлтэй.

Байгша ондо луговодуудай, мелиораторнуудай, механизаторнуудай оролдосото, ажалай ашаар бүхы сабшалан дээрэһээмнай муу бэшэ ургаса абтаба. Урда хараалагдаһан түсэбэй ёһоор 15 мянган центнер үбһэ хуряаха аад, сентябриин 15-да хамта дээрэнь 18,8 мянган центнер үбһэ һүрилөөд байгаабди. Ондоогоор хэлэбэл, сабшалангай гектар бүриһөө дунда зэргээр 20 центнер абтаа.

Энэ жэлдэ бидэ үбһэ хуряалга дээрэ томодхогдоһон хоёр звено эмхидхэжэ хүдэлгөөбди. Тэрэнэй ашаар ажалай бүтээсэ эрид дээшэлээ, сагай уларилай таарамжагүй байгаашье һаань, богони болзорто ехэ үбһэн абтаа гэжэ хэлэхэ хэрэгтэй.

Жэшээнь, Шанагын голдо хүдэлһэн Гомбожап Раднаевай хүтэлбэрилдэг оньһожоруулагдаһан звено 10 хүн аад, хамта 11 мянга үлүүтэй центнер үбһэ абаһан байна. Эдэнэр ногоо сабшаха, үбһэ тармаха, хуряаха, һүрилхэ хүдэлмэрие хуу оньһон техникын хүсөөр хээ. Тиигэжэ звеногой хүн бүхэн 1.100 центнер үбһэ хуряажа абаһан болоно. Тус звенодо механизаторнууд Цырен Шагдарон, Дымбрыл Раднаев, Доржо Дондобон, Цыбей Дамбарабжаев гэгшэд һайнаар хүдэлөө.

Хонхолын голдо үбһэ сабшаһан үнинэй механизатор Александр Сукневой үсөөн хүнтэй звено ехэ үбһэ абаа.

Үбһэ хуряахатаяа хамта силос даралгые эршэмтэйгээр ябуулаабди. Мүнөө 5.100 тонно шэмэтэ тэжээл нүхэндэ хэгдээ, түсэб холо үлүүлэн дүүргэгдээ. Нёдондонойхиһоошье ехэ силос дарагдаа. Илангаяа кукуруза һайнаар ургуулһанай ашаар силос горитой даража шадаабди. Кукурузашад Г. Раднаев, Ц. Дамбарабжаев гэгшэдэй харууһалһан газарай га бүхэнһөө 200 гаран центнер ногоон намаа абтаа юм. Эдэ звенонууд мүнөө тарьялангай һолоомо, зелёнко суглуулжа сүлөөгүй.

Д. ЦЫРЕНЖАПОВ,
Бэшүүрэй аймагай Бодонгуудай совхозой директор.

РЕПОРТАЖ

ДОМНЫН НУГАДА

Яруунын нуурай зүүн эрьеһээ саашаа нэмжыһэн хабтагай үргэн нуга дээгүүр үбһэнэй һүринүүд жэрылдэн харагдана. Тээ саада захада сабшалан дээрэ тракторнууд иишэ тиишээ һүндэлнэ. Тармуурнуудые шэрэһэн хоёр «Беларусь» трактор ута баалнуудые залгуулан татана. Тусхай оньһото машинануудые шэрэһэн хоёр трактор баалнуудые хуряажа ябана.

— Эндэ хоёрдохи отделениин оньһожоруулагдамал звено үбһэ хуряажа байна. Түрүүшын үдэрһөө тус звено совхозойнгоо дүрбэн звенонуудай дунда эрхимлэжэ ябана, — гэжэ парткомой секретарь П. Г. Виноградов нуга дундуурхи харгыгаар «Газик» машинаяа жолоодон ябаха зуураа хөөрэнэ.

Удангүй һүриин сомогдожо байһан газарта хүрэжэ ерэбэбди. Наһажаал хүн һүри нюруулжа тухашарна. Энэмнай пенсионер Цыбикжаб Доржиев гээшэ. Тэрэ өөрынгөө туһалагша Сандан Цыреновтэй хамта энэ зун-намартаа олохон һүринүүдые ойролһон байха.

Бухал суглуулха оньһото машина шэрэһэн «Беларусь» трактор һүриин дэргэдэ ерэжэ, ашаагаа өөрөө буулгаадхина. Трактор жолоодогшо Бальжинима Чимитов бүтээсэ ехэтэйгээр ажаллажа, үдэр бүри 25—30 бухал гэхэ гү, али 50—60 центнер үбһэ суглуулжа, һүри сомогшодто асаржа буулгадаг байна. Харин һүри сомогшо механизатор Константин Казаков асарагдаһан бухалнуудые оньһото түхеэрэлгын хүсөөр үргөөд лэ һүриин оройдо табяадхина.

— Энэ жэлдэ хура бороо таһалдуу байжа, ногооной гараса нёдондонойхидо хаанашье хүрэбэгүй. Тиибэшье ниитынгээ малда шадаал һаа элбэг ехэ тэжээл бэлэдхэхын түлөө шармайн оролдожо байнабди, — гэжэ үбһэшэд хөөрэнэ.

Тус звено Хаймисан, Далан гэжэ газарнуудтахи үбһэ хуряажа дүүргээд, Домнын нугада ерээд байна. Эндэ олон жэлэй таримал ногоо сабшажа, 1100 центнер һайн шанартай үбһэ бэлдэнхэй. Дээрэ нэрлэгдэһэн үбһэшэдһээ гадна косилкашад Базаржаб Жамсуев, Владимир Раднаев, тэрэшэлэн тармууршад Пурбо Дугаров, Валерий Бальжинимаев гэгшэд звенонойнгоо үндэр бүтээсэтэ ажалда ехэхэн хубитаяа оруулалсаа юм. Бултанай эбтэй эмхитэйгээр ажаллаһанай ашаар түрүү звено 2800 центнер үбһэ абаха түсэбөө дүүргээд байна. Мүрысөөнэй дүнгөөр эндэхи үбһэшэд хоёр дахин дамжуулгын вымпелдэ хүртэжэ, 60 түхэригэй мүнгөөр шан абаа.

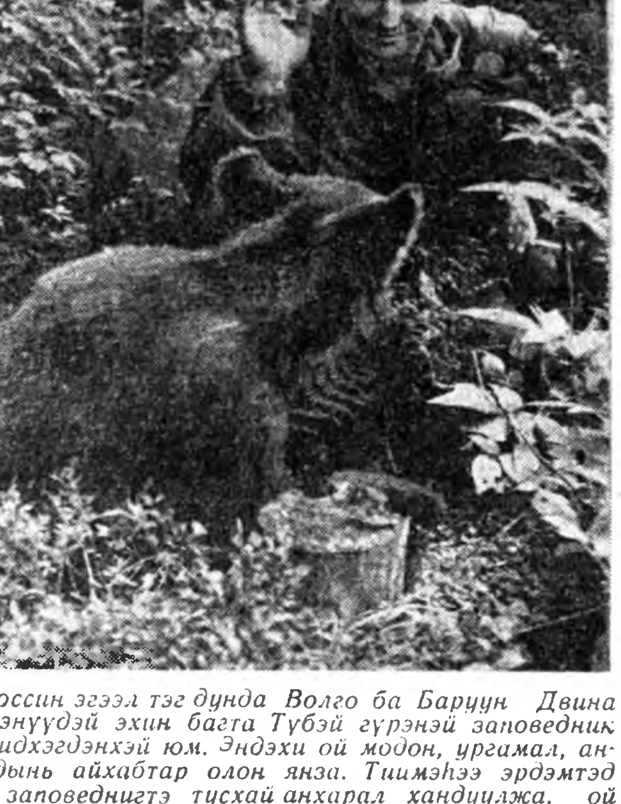
Базар-Сада Базаровай толгойлдог түрүү звеногойхид сабшалгаяа дүүргээд, һүүлшынгээ участогые тармажа, үбһэеэ соможо байна. Харин хоёр тракторна косилкань зелёнко сабшажа эхилэнхэй. Эдэ үдэрнүүдтэ үбһэшэд бүхы техникээ зелёнкын поли дээрэ абаашахань.

Манай иишэ эртэ саһан ехээр орожо магадгүй юм. Тиимэһээ отделениингээ бүхы зелёнкые хорёод үдэрһөө үнгэргэнгүй хуряажа абаха зорилготойбди, — гэжэ звеное даагша хэлэнэ.

Д. ДУГАРОВ,
манай корр.

Яруунын аймагай Нарһатын совхоз.

Россин зээлэ тэг дунда Волго ба Баруун Двина мүрэнүүдэй эхин багта Түбэй гүрэнэй заповедник эмхидхэгдэнхэй юм. Эндэхи ой модон, ургамал, ангуудынь айхабтар олон янза. Тиимэһээ эрдэмтэд энэ заповеднигтэ тусхай анхарал хандуулжа, ой модонойнь хүгжэлтые, ан арьятадайнь хубилалтые шэнжэлэн үзэжэ байдаг. Эдэ бүхы хүдэлмэринүүдынь алишье талаһаа гүнзэгы удха шанартай юм.

ЗУРАГУУД ДЭЭРЭ: түбэй заповедник Москваһаа тиимэшье холо бэшэ. 21 мянган гектар талмай дээрэ 10 гаран баабгайнууд тоологдодог. Эдэнэй эдихэшье юумэн элбэг. Ехэ баабгайнууд хүндэ дүтэлдэггүй. Харин багануудынь ой модоной ажахын хүдэлмэрилэгшэдэй гарһаа эдихэ юумэ абажа эдидэг. (Нэгэдэхи зураг). Энэ заповедник соо айхабтар бүдүүн хасууринууд ургадаг. Тэдэнэй диаметрынь метрһээ холо үлүү болодог байна. (Хоёрдохи зураг).

АПН-эй фото.

СОВЕТ ОРОН: ШЭНЭ ҺОНИН

ТҮРГӨӨР, ГЭЭЛТЭ ХОРОЛТОГҮЙГӨӨР...

ВИЛЬНЮС. (ТАСС-ай корр. Р. Чесна). Саахар буйлуулха хүдэлмэри энэ жэлдэ Литвада урда жэлэйхидэ орходоо 7 хоногоор урид эхилбэ.

Саахар буйлуулдаг бүхы заводууд энэ хүдэлмэридэ түгэс һайнаар бэлдэгдэнхэй. Үндэр бүтээсэтэй түхеэрэлгэнүүд предприяти дээрэ тодхогдонхой. Саахарай свекло буулгаха бүхы хүдэлмэри нилээд түргэдхэгдөө.

Ингэжэ шэнэ техникын ашаар саахар гээлтэ, хоролтогүйгөөр буйлуулагдаха байна бшуу. Энэ жэлдэ республикын заводууд 800 тонно саахар түсэбһөө гадуур буйлуулха арга боломжотой.

ТҮСЭБҺӨӨ ГАДУУР — ШУЛУУ НҮҮРҺЭ

СОКАЛЬ. (Львовско область, ТАСС-ай корр. В. Новак). Львовско-Волынска шулуу нүүрһэнэй бассейнэй шахтернууд энэ жэлэй эхилһэнһээ хойшо 200 мянган тонно «хара алта» түсэбһөө гадуур малтаба.

КПСС-эй XXV съездын хүндэлэлдэ дэлгэрһэн социалис мүрысөөнэй эршэтэ хүсэнэй ашаар энэ амжалта туйлагдаһан байна.

Ленинскэ комсомолой нэрэмжэтэ уурхайн Владимир Грибун гэгшын хүтэлбэрилдэг бригадын хүдэлмэришэд мүнөө түрүүлжэ ябана.

Ажалаа һайнаар эмхидхэһэнэй ашаар энэ бригада жэлэй эхилһэнһээ хойшо 425 мянган тонно шулуу нүүрһэ Эхэ орондоо үгөө. Тэрэнэйнь 48 мянган тонноынь түсэбһөө гадуур үгтэһэн байна.

ДОМНОНУУДТА — ЕХЭ РУДА

БЕЛГОРОД. (ТАСС-ай корр. Н. Потеряйко). Курскын магнитна аномалиин горнягууд жэлэй эхилһэнһээ хойшо 25 миллион тонно руда малтажа, металлургнуудта эльгээбэ. Тэдэнэр үйлэдбэриингөө графигһаа 5 хоног урид ябажа байна. Иигээд ерэхэдээ, Эхэ оронойнмнай домнонууд түсэбһөө гадуур 500 мянган тонно руда абаһан болоно бшуу.

Рудагай шэнэ уурхайнуудые болон шанаржуулгын комбинадуудые болзорһоонь урид ашаглалгада үгэһэнһөө боложо, энэ ехэ амжалта туйлагдаа. Эндэ үндэр бүтээсэтэй техникэ, түхеэрэлгэ үргэнөөр хэрэглэгдэнэ.

Курска магнитна аномалиин горнягууд сүүдхэ бүхэндэ 100 мянганһаа үлүү тонно руда малтажа, [...] шанаржуулаад мета[ллургнуудта] эльгээжэ бай[на].

КУКУРУЗА ХУРЯАГ[...]

БАРНАУЛ. (ТА[СС-ай] корр. Н. Карасев). [...] кукурузын плантац[...] һорон сүлөөржэ, [...] комбайнууд эндэһээ [...] «Полиин хатан» — [...] за эндэ хуряагдажа [...] дээ. Тиигэжэ Алтай[...] рай колхоз болон со[вхозууд] 4 миллион тонно сил[ос] кукурузаар дараба. [...] даа үнгэрэгшэ жэлэй[...] ходоо хоёр дахин ех[э ...]

ЗАКАРПАТИ[...] «ШУБУУНАЙ ХО[...]

УЖГОРОД. (Т[АСС-ай] корр. Ф. Прокопенко). [...] нэй комиссар абтаһа[н ...] хи шубуунай фабрик[...] дохи ээлжээн жэл [...] 200 мянган центн[ер ...] гаһанай мяха [...] тушааха арга бо[ломжо]той. Энээнэй [...] энэ предприяти [...] дальбараа тэжээдэг [...] 50 миллион үндэг[...] байгаа. Мүнөө хоёрд[...] жээнэйнь тушаагд[...] да, шубуунай энэ [...] нугаһанай, индюгэй, [...] болон бусад шубууд[...] ехээр үгэдэг болохонь[...]

ХЛОПОК ХУРЯА[...]

ДУШАНБЕ. (ТА[СС-ай] корр. М. Маджидов). [...] ска талын үһалагдад[аг] боро газарай хлопок [...] дажа эхилбэ. Таджи[...] мэдээжэ хлопогшон [...] Ашуровай хүтэл[бэрилдэг] комплексно - оньһож[оруулагдамал ...] дамал бригадын ком[байн ...] поли дээрэ түрүүлэн [...] Тиигэжэ эндэ бүлэг [...] рөө хуряаха онол [...] рэглэгдэнэ. «Яван-1» [...] зой хүдэлмэришэд [...] хуряалгада шармай[...] хой.

Яванска районой [...] ургуулагшад 40 мян[ган] тонно «сагаан алта» энэ [...] Эхэ орондоо тушаах[а ...] үгэеэ үгэнхэй. Соци[алис мү]рысөөнэй дэлисэ мү[...] дэ улам үргэдэжэ ба[йна].

Тарья хуряалгын ба бусад халуун ажалай үедэ ...ар-Шэбэрэй аймгүйкомой культурын талаар тусхай агитбригадануудые эмхидхэдэг. Тиин ...шад, малшадые ханга хүдэлмэри шадамар ...ээр ябуулагдадаг юм. ...а колхоз, совхозуудай уран һайханай коллективүүд энэ хүдэлмэридэ эдэбхитэйгээр хабаадалсадаг.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: «Иск...» колхозой уран бэлигтэнүүл полевой стан дээрэ наада харуулжа байна. Дуушаниинь С. ...нова.

Б. ЖАМБАЛОВАЙ фото.

Эхэнэрнүүдэй уласхоорондын жэл

МАРИЯ МОЛДОВАНОВАГАЙ ҺУРГУУЛИ

— Шэнэ полупроводник бии болгоһонтойтнай дашарамдуулан, Таниие Молдовановае, амаршалнам, — гээд Швейцариин физик, профессор Бушай телефоноор хэлэхэнь дуулдаба. — Ехэл оролдолгын хүсөөр Та научна баримтануудые шалгабалта даа. Танай нээлтэ хадаа полупроводнигуудай физикэдэ ехэл шухала үйлэ хэрэг бололой...

Үшөө 1969 ондо болоһон энэ хөөрэлдөөн тухайда Мария Молдованова намда хэлээ һэн. Тиихэ үедэ Софийска гүрэнэй университедэй физико-математическа факультедэй физикын кафедрада һаял профессорээр томилогдонхой байгаа.

...Сливен гэдэг городой хүдэлмэришэдэй районһоо ерэжэ һургуулида ороһон муухан хубсаһатай басаганай математика, физикэдэ илангаяа бэрхэ байхадань, хүнүүд анхаралаа хандуулһан байна. Энээхэн басаганай хэһэн физикын приборнууд һургуулиин выставкэнүүдтэ ходо харуулагдадаг байба.

Бүри шаби ябахаһаа Мара урогуудые үгэжэ эхилээ һэн. Гэр бүлынхидынь ходол үлэн хооһон байдаг бэлэй: басаганай бишыхан байхадань, эсэгэнь наһа бараа һэн ха. Бултадаа табан гэһэн сэгнэлтэтэйгээр гимнази дүүргэжэ, общинаһаа алтан час шагнал абаһан юм. Университедтэ абтаа, зүгөөр стипенди абаха эрхэгүй байгаа, юуб гэхэдэ хаанта засагай үеын Болгарида зүүнэй үзэлтэйшүүлдэ стипенди үгэдэггүй байһан юм. 1923 оной сентябрьда болоһон фашизмда эсэргүү буһалгаанда Мариин эсэгын хабаадаһые мартаагүй бшуу. Ушар нимэһээ урогуудые үгэжэл, мүнгэ олохо баатай бололой.

1942 ондо Мария Молдованова Софийска университедэй физикын отделение эрхим һайнаар дүүргээ. Удаань ЭЛФА-гай электроприборнуудай мастерскойдо хүдэлжэ эхилбэ. Болгариин Арадай республикын Министрнүүдэй Соведэй түрүүлэгшын орлогшо, БКП-гэй ЦК-гай политбюрогой гэшүүн Иван Попов тиихэ үедэ мастерскойень ударидадаг байһан юм. Мария Молдованова энэл мастерскойдо полупроводнигуудай түрүүшын туршалга хээ.

Хубисхалша үзэл бодолынь, фашизмые шуһа мяхаараа үзэн ядадаг байһан Мария Поповтоной хүбүүд Иван Эмил хоёртой дүтэ болоһон юм. Совет тагнуулда тон шухала мэдээнүүдые дамжуулдаг нюуса коммунис отрядта ороһон байна. Энэ бүлэг «Боевой» гэжэ нюуса нэрэтэй һэн. Полици радиостанциие́нь оложо, энэ бүлэгэй хүтэлбэрилэгшэд Александр Пеев, Эмил Попов гэгшэдые барижа түрмэдэ хааба. Мүн Молдованова эдэнэрэй хара һабарта оробо. Концентрационно лагерь руу ябуулагдаа һэн.

1944 оной сентябриин 9-дэ Совет Армиин Болгарида орохотой хамта арадай засаг илажа, Молдовановагай үмэнэ эрдэм ухаанай үргэн ехэ харгы зам, арга боломжонуудые нээжэ үгэбэ. 1952 ондо Молдованова диссертаци хамгаалжа, физическэ эрдэмэй кандидадай нэрэ зэргэтэй болобо. Кордан Касабов (мүнөө профессор, физико-математическа эрдэмэй доктор) гэдэг шабитаяа Молдованова селеновэ выпрямительнүүдые бии болгохо оньһон арга Болгарида түрүүшынхиеэ бии болгобо.

1955 ондо М. Молдованова полупроводнигуудай физикээр Болгарида эгээн түрүүшынхеэ лекцинүүдые уншажа эхилбэ. Энээнтэеэ хамта лабораторидоо эрдэм шэнжэлэлгэнүүдые хэдэг байгаа. Ажалайнгаа хэрэгээр Ленинград ерэжэ, богонихон саг соо совет ханинартаяа танилсаа һэн. Эрдэмтэ эхэнэр эндэ ехэ юумэндэ һураһан.

Полупроводнигуудай талаар М. Молдованова хойно хойноһоонь гурбан ехэ нээлтэнүүдые хэһэн байна. Эрдэмтын үүсхэлээр Софийска университедтэ тусхай кафедра нээгдээ һэн. Эндэнь туршалгын лаборатори хүдэлжэ байнхай. Профессор Молдованова энэ кафедрые, мүн лабораториешье ударидана.

Мария Молдовановагай ударидалга доро полупроводнигуудай лаборатори СЭВ-эй программын үндэһөөр элдэб шухала зорилгонуудые шиидхэхын тулада хэдэн жэлэй туршада хүдэлжэ байна.

— Хүнэй ажабайдал гээшэ зол жаргалаар хэмжэгдэхэ бэшэ, харин хүн зондо асарһан аша үреэр манай мүнөөдэр, үглөөдэрые баяртай, жаргалтай, найдамтай болгохын тулада оруулһан хубитаар хүнэй ажабайдалай баялиг хэмжэгдэхэ ёһотой, — гээд Мария Молдованова хэлэдэг.

Иван ВЫЛОВ,
Болгариин журналист.
(АПН).

Софи.

Ажалшадай бэшэгүүдһээ

БҮТЭЭСЭ ЕХЭТЭЙГЭЭР

Георгий Александрович Тугаринов Захааминай аймагай Дүтэлүүрэй совхозой дүрбэдэхи отделениин бэрхэ механизаторнуудай нэгэн юм. Энэ нүхэр 25 жэлэй туршада таһалгаряагүй «булад хүлэгые» жолоодожо, ажалай баян дүй дүршэлтэй болонхой. Энэ үе соо тэрэнэй хахалһан газар, зөөһэн ашааень тоолохо болоо һаа, хэдэн һууритай тоо болохо ёһотой.

Ямаршье ажалда ябахадаа — таряалангай газар хахалхадаашье, фермэ ба отарануудта тэжээл, барилгын модо зөөхэдэшье, сабшалан болон полидо наг шэбхэ гаргахадаашье даажа абаһан трактораа жэгдэ һайнаар хүдэлгэжэ, үндэр бүтээсэ туйладаг заншалтай. Тэрэнэй хэһэн ажал ходоо һайн шанартай байдаг юм. Сүлөөтэйшэг сагтаа трактораа тойрожо, тоһодохо, техническэ харууһа хэдэг гуримтай.

Мүнөө совхозой механизаторнуудай ажалай халуун хаһа — түгэсхэхы жэлэй ургаса хуряалга түлэг дундаа ябажа байна. Георгий Александрович «булад хүлэгөө» жолоодожо, намарай паар хахална. Тиигэхэ зуураа үдэр бүриин даабарие үлүүлэн дүүргэжэ, паар хахалалгада хабаадалсадаг аймагай механизаторнуудай дунда дэлгэрһэн социалис мүрысөөндэ хоёрдохи һуури эзэлжэ ябана.

Б. ШОЁНОВ,
хүдөө бэшэгшэ.

Саланай совхозой (Түнхэн) звеньевой Александр Эрдынеев залуу хүбүүншье һаа, дүршэл ехэтэй звеньевой боложо шаданхай. Тэрэ олон жэлэй ногоо ургуулдаг звеное даадаг юм. Гектарһаа 40 центнер хүрэтэр ургаса абана.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: Александр Эрдынеев.

В. НИКОЛАЕВАЙ фото.

АГААР ШЭНГИ ХЭРЭГТЭЙЛ

(Бэшэгүүдэй шэнжэлэл)

Манай газетын редакцида бүри бэшэгүүд ерэжэ байдаг. Хаана, ямар һонин болооб, хэнэй габьяае ...хаар бэ, хэнийе шүүм...ээр бэ — бэшэгүүдэй ... олон янзын.

...дэ мүнөө тус шэнжэлэл ...ю арадай гэгээрэлдэ хабаатай бэшэгүүд тушаа тоглохо хүсэлтэйбди.

Арадай гэгээрэлэй асуудалаар манда ходо бэшэжэ байдаг нүхэд олон. Ф. Степанов (Улаан-Үдэ), В. Галсанов (Аха), М. Аширова (Бэшүүр), Б. Бирбаев (Түнхэн), Ц-Х. Гомбодоржиева (Хори) гээд, нэрэ, обогуудые дурдахаа болоо һаа, ниитэ ута болохо. Эдэ нүхэдэй мүн бусадай эльгээһэн бэшэгүүд саг үргэлжэ, толилогдожо байдаг юм.

Зүгөөр зарим бэшэгүүд толилогдонгүй үлэшэдэг. Шалтагааниинь элдэб байдаг. Нэгэ гэбэл, авторай бэшэг ...ндожо редакцида ерэнэ, үгы гэбэл, тусхай материал ехэ болоод, бэшэгүүд олошорходоо, зариманиинь саг соогоо толилогдожо үрдидэггүй.

Хүдөө бэшэгшэ **М. Аширова** Бэшүүр һууринай Кировскэ һургуулиин һайн хэрэгүүд тушаа бэшээ һэн. Тиихэдээ һургуулие даагша Ирина Ивановна Чекина тухай дурдалсаа. И. И. Чекина һургуулида 27 жэлэй туршада хүдэлжэ ябана. Мүнөө тэрэнэй даажа байһан һургуули эхин шатын, бишыханшье һаа, жэшээтэ гэжэ тоологдодог. Илангаяа газаа талаһаа зохидоор шэмэглэгдэһэн. Газаагуурнь элдэб модо: мойһоной, хуһанай, хушын сагдуулнуудые һуулганхай. Эдэ бүхы юумэн тухай М. Аширова дэлгэрэнгыгээр бэшэбэшье, һургуулиин багшанар ямараар хүдэлнэб, даагшань тэдэнэй ажал яагаад эмхидхэн хүтэлбэрилнэб гэжэ харуулжа шадаагүй.

Манда газетын саг үргэлжын авторнуудай нэгэн **Ф. Степанов** Улаан-Үдын аймагай һургуулинуудта хабарай шалгалтын яажа үнгэржэ байһан тухай бэшээ һэн.

Хүдөө нютагһаа эдэбхитэйгээр бэшэдэг нүхэдэй нэгэн **Ц-Х. Гомбодоржиева** Хориин аймагай Тээгдын дунда һургуулиин һуралсалай жэлдэ бэлэн болоод байһан тушаа бэшэг эльгээбэ. Зүгөөр тэрэнь хожомдожо, сентябриин 1-дэ абтаа. Һуралсалай жэлэй эхилшэһэн хойно бэлэдхэл тухай материал толилогдохо бэшэ ха юм. Түнхэнэй аймагай Толтойн дунда һургуулиин багша **С. Сотникова** баһал һургуулиингаа шэнэ жэлдэ яажа бэлдэһэн тухай бэшээ.

Һуралсалай шэнэ жэлэй эхилхын урда тээхэнэ багшанарай августын зүблөөн болодог заншалтай гээшэ ааб даа. Августын зүблөөнүүд тушаа материалнууд гарааашье, тэдээн тушаа олон бэшэгшье абтаа. Бэшүүрэй, Түнхэнэй, Ахын аймагуудта багшанарай зүблөөнэй яажа үнгэрһэн тухай М. Аширова, Б. Бирбаев, В. Галсанов гэгшэд бэшэбэ. Теэд эдэ нүхэдэй информацинууд тон ехээр хожомдожо ерэһэн дээрэһээ газетэдэ толилогдобогүй.

Холын нютагуудта саг зуура болоһон үйлэ хэрэг тухай газетэдэ дуулгаха гээ һаа, телефоноор дамжуулжархибал, толилогдомоор һонин тон түргөөр абтадаг агша. Бэшэгээр ябуулхада нобшорно ха юм.

Гэбэшье арадай гэгээрэлдэ, һургуулида хабаатай гү, али бусадшье һониние дуулгажа, яаралгүйшэг материалаа бэшээд ябуулжал байгыт гэжэ уншагшадтаа, хүдөө бэшэгшэдтээ ханданабди.

Ц. ДОНДОГОЙ.

НАРАТА МОНГОЛ ОРОНДО

Монголой Арадай Республикада хахад һара соо аяншалхаяа, амархаяа гурбан бүлэг (90 хүн) августын эхеэр Улаан-Үдэ хотоһоо поездоор мордоһон байнабди. Мүнөө тиишэ ябажа ерээд байхадаа, сэдьхэлдэ баяр түрэнэ, нимэ зохид амаралта эмхидхэһэн республикын профсоюзай соведтэ баясхалан хүргэхөөр байна.

Һайнаар амарагдаа, олон һонин юумэ үзэгдөө, аха дүү монгол арадай али бүхы талаараа хүгжэжэ, һалбаржа байһан да урма баяртай ябагдаа. Туристнуудай аяншалха, амарха маршрут зохидоор тогтоогдонхой гэжэ һанагдана. Монгол орондо хараһан үзэһэнөө, «шэхэнэй шэмэг, нюдэнэй хужар» болоһон юумэнүүд тухай уншагшадтаа хөөрэжэ үгэхэ хүсэлэнтэйб.

УЛААН-БААТАР ХОТО

Монгол орондо ябаха үедэ манай ходо наратай сэлмэг тэнгэрнүүд, номин хүхэ огторгой угтажа байгаа. Нарань манай эндэхидэ орхоһоо үлүүсэ хурсаар шараһан шэнги. Тиимэл хадаа «Нарата Монгол орон» гэжэ дэмы нэрлэгдээгүй хэбэртэй.

Аяншалгынгаа түрүүшын үдэрһөө ороной ниислэл хото — Улаан-Баатартай танилсаабди. Би 1962 ондо тиишэ ябаһан байгааб. Тэрэ үеынхитэй сасуулжа үзэхэдэ, һүүлэй жэлнүүдтэ энэ хото айхабтар ехээр ургаһан, гоё һайхан ордонууд бодоһон байна. Хотын гудамжанууд үргэн, сэлюун.

Бидэнэр хотын томо гостиницануудай нэгэндэ — Улаан-Баатар буудалда байрлаабди. Зургаан дабхартай энэ гостиница зохидоор түхеэрэгдэнхэй, лифтээр дээшэ, доошоо ябажа болохо.

Улаан-Баатар хотодо мүнөө 300 мянгаад хүн зон ажаһууна. Олон дабхар гэрнүүдтэй 12 шэнэ микрорайонууд бии болонхой. Ниислэл хотодо гүрэнэй университет, тэрэнэй дэргэдэ политехническэ, медицинскэ институдууд хүдэлдэг. Эндэ 3 мянгаад студентнууд һуралсана. Мүн хүдөө ажахын, багшын дээдэ һургуулинууд бии. Энэ хотодо 68- ниитэ эрдэмэй һургуулинууд тоологдоно. МНР-эй Эрдэмэй академи эндэ байрлана. Кино буулгаха студитай.

Монгол орондо ёһотой соёлой хубисхал болоһон байна. Мүнөө үедэ 10 мянган хүн бүхэнэй 140-ниинь дээдэ болон дунда һургуулиин эрдэмтэй болонхой. Монголнуудай дүрбэн хүн бүхэнэй нэгэниинь али нэгэн һургуулида һуралсана.

Монголой хүн зон түргэнөөр үдэжэ байна. Мүнөө орон дотор 1 миллион 300 мянгаад хүн бии. Теэд тэдэниие ороной газарай дүрбэлжэн километр бүридэ абажа үзэхэдэ, ойройдоо 0,7 хүн хүртэнэ. Тиимэһээ арадай засаг хүн зоной тоо олошоруулха зорилготой. 1980 ондо хүнэйнь тоо 1,5 миллиондо хүргэгдэхөөр хараатай.

Аяншалгынгаа түрүүшын үдэр Богдо уулын хормойдо, Зайсан толгой дээрэ бодхогдоһон совет сэрэгшэдтэ зорюулагдаһан монумент хараһан байнабди. Энэмнай айхабтар гоёор түхеэрэгдэнхэй. Уулын оройдо тодхогдоһон энэ хүшөөдэ гарахын тула шулуугаар хэһэн 630 гэшхүүр дабаха хэрэгтэй. Тэндэ туг бариһан солдат шулуугаар бүтээгдэнхэй. Тэрэнэй үндэрынь 26 метр. Хажуудань хэдэн метр үндэртэ шулуугаар хэлхы томо бугааг хэгдэнхэй. Тэрээнэй дотор таладань тойруулаад мозаикаар манай зэбсэгтэ хүсэнүүдэй түүхэ зураглан харуулагдана. Бугаагай гадар талаарнь манай бүхы орден, медальнууд томоор хэгдэнхэй.

Энэ хүшөөгэй эхиндэ нимэ үгэнүүд монголоор һиилэгдэнхэй (буряадшалагдаа): «Алтан амитнай бидэндэ бии, алдар габьяатнай амидаралда бии». Монумент зохёолгодо, тэрэниие бүтээлгэдэ монгол, совет конструкторнууд О. Баадай, С. Я. Кузнецов, архитектор А. Хишигт, зураашад Я. Үржнээ, Б. Доржханд гэгшэд хабаадаһан байна.

Хүшөөгэй хажууһаа ниислэл хотые харахада альган дээрэ мэтэ үзэгдэнэ. Хотын захаар ТЭЦ-үүдэй, промышленна предприятинуудай үндэр томо хоолойнуудһаа утаан бушхана. Доогуур Туула гол хотирон бэтирэн урдана.

Хубисхалай болон гар урлалай музейнүүд соогуур ябахадаа, монгол арадай оюун бэлигтэй, хурса һонор ухаатай, дарлалта хашалтые тэсэхэгүй байһые обёорхоор байна. Хэтэ урда сагһаа хойшо бэлиг ехэтэй уран зураашад, уран дархашуул эндэ олон байгаа гэжэ ойлгохоор.

Арадай засагай үедэ монгол зон социализм байгуулха замаар дабшажа, мүнөө үедэ аграрно-индустриальна гүрэн болонхой. Һүүлэй хорёод жэлэй туршада ороной хүдөө ажахы томодхогдожо, хүдөө ажахын нэгэдэлнүүд, гүрэнэй ажахынууд байгуулагданхай.

Бидэнэр Түбэй аймагай Абдар-Хангай гэжэ нэгэдэлдэ хүрэжэ, тэндэхи зонтой уулзаһан байнабди. Энэ нэгэдэл 1956 ондо байгуулагданхай. 500 үрхэтэ айлтай, мүн эды шэнээн ажалша хүнүүдтэй. Бүхыдөө эдэнэр 60 мянган толгой мал харууһалдаг байна. Симментал үүлтэрэй үнеэдые, нарин нооһотой хонидые үсхэбэрилжэ захалһан байна. Энэ ажахы жэлдээ 2 миллион түхэригэй олзо оруулна. Ажалша хүнүүдэйнь һарын салин 400—500 түхэригтэ (монгол мүнгөөр) хүрэнэ.

67 наһатай пенсионер Батсүхэ адуушантай хөөрэлдэхэдэ, тэрэ иигэжэ мэдүүлээ: «Би 1956 онһоо хойшо хамтын мал — адуу харууһалжа ябааб. Мүнөө пенсидэ гараад, һарада 225 түхэриг гүрэнэй тэдхэмжэ абанаб. Хамтын ажалтай болоод байхада хүнүүдэй һуудал байдал нилээд һайжараа. Ажаллахада хүнгэн болоо, хүнүүд хүхюутэй ябана.

Хубидаа хэды мал баринабта гэжэ асуухада:

— Манай бүлэ 17 үхэртэй, тэрэнэй 6-ниинь үнеэд, 20 хонитой, 10 моритой.

Мүнөө хамтаралай адууе тэрэнэй хүбүүн Чултум-Сурун даажа байна. Тэдэнэр бүхы гэр бүлөөрөө 30 гүү харууһална. Тэдэнээ һаажа, сэгээ хэнэ. Эдэнэр хоёр һэеы гэртэ зуһажа байна.

Һэеы гэрнүүдтэнь орожо харахада яһала зохидхон, арюун сэбэр. Түмэр оронууд, шала дээрэнь хибэс дэбдигдэнхэй. Үүдэнэй захада арһан тулам соо сэгээ хэгдэнхэй. Нүгөө талаарнь хониной мяхан хүл хүлөөрөө үлгэгдэнхэй, хатаагдажа байһан хэбэртэй. Маанадые сэгээгээр, айрууд үрмөөр хүндэлөө. Удаань газаа гаража, гүү һаахые харабабди.

Һүүлээрнь арбаад хүбүүд, басагад мори унажа, бэрхээр гүйлгэжэ шадаха байһанаа харуулаа. Энэ урилдаанда бишыхан басаган түрүүлжэ гараа. Урилдаашадта бэлэг барюулаабди.

Эндэ ябахадаа һарлаг үхэрнүүдые, тэмээнүүдые хараһан байнабди. Монгол орон адууһа малаар баян гэжэ мэдэхээр байна. 1970 ондо хэгдэһэн тоололгын ёһоор МНР 21,7 миллион толгой малтай байгаа. Тэрэниие ороной хүн бүхэндэ хубаахада 18 толгой мал хүртэнэ. Мүнөө үедэ малынь бүри олон болоод байха юм. Гүрэнэй ажахынууд һүүлэй жэлнүүдтэ гахай, шубуу үсхэбэрилдэг болоо.

Ороной хойто аймагуудта, Сэлэнгэ, Юрөө голнуудые зубшаан шэнэ газар хахалагдажа, орооһон таригдана. Мүнөө үедэ Монгол орон өөһэдыгөө талхаар хүсэд хангахаһаа байха, харин оронуудта худалдажа эхилээ.

Хүдөө ажахыгаа социалис ёһоор хубилгаһанай, промышленность хүгжөөһэнэй ашаар Монгол орон Советскэ Союзтай, социалис бусад оронуудтай худалдаа наймаа үргэнөөр хэнэ, мүн Англи, Япон, Инди, Швейцари, Финлянди болон бусад гүрэнүүдэй фирмэнүүдтэй наймаа хэнэ. Энээниие́нь Улаан-Баатар хотын магазинуудаар ябахадаа обёоржо болохо. Ниислэл хотын «уласын ехэ дэлгүүр» (универмаг) дүрбэн дабхар байшан эзэлнэ. Хотын микрорайон бүхэндэ эд бараанай, эдеэ хоолой томо магазинууд бии.

Монгол орондо урдань шарын шажан ехээр дэлгэрэнхэй, эрэ хүнүүдэйнь 45 процент гэхэ гү, али 100 мянгаад эрэшүүл лама байһан юм. Эндэ 700—800 гаран дасан, дуган бии һэн. Мүнөө тэрэ мунхаг байдал харагдахаяа болёо, тэрэнэй заримаииинь музей болгогдонхой. Бидэнэр Богдо-Хаанай сүмэнүүдые, гэр байрые хараабди. Тэрэ урдын бэрхэ дархашуулай, уран гартанай хүсөөр байгуулагдаа гэжэ мэдэхээр. Тэрэ музей соо ороходо элдэб һонирхолтой юумэн үзэгдэнэ. Жэшээнь, эреэн барасай арһаар хушагдаһан һэеы гэр бии. Богдо-Хаанай, тэрэнэй хатан хаанай үмдэжэ ябаһан, гоёолтын хубсаһа хунар харагдана.

Юрэнхы дээрээ монголнууд, илангаяа залуу үетэн бурхан, ламада шүтэхэеэ болинхой. Айлнуудта ороходо бурхан дэлгээд байһан ушар үзэгдөөгүй.

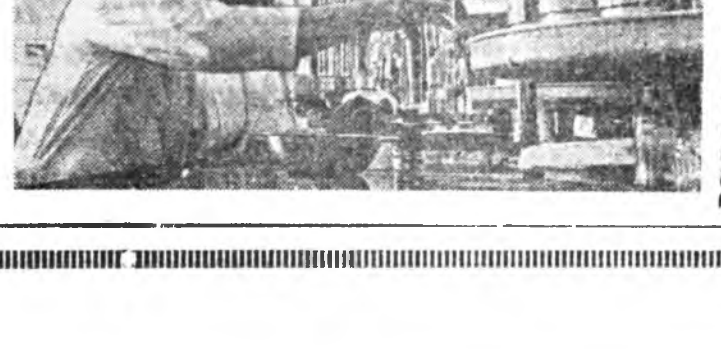
Б. ГЫЛЫКОВ.

Улаан-Үдэ —
Улаан-Баатар.

АРБАН ИОХАННАЙ АПТЕКЭ

Эстониин ниислэл хото Таллин эртэ урда сагһаа хойшо ...һан, түрэл арадайнгаа түүхэдэ ороһон байха юм. ...эһээл энэ хуушанай хотодо элдэб эртэ урдын барилгууд, ордон байшангууд олон. Тэдэниие шэнэлэн һэргээхэ хүдэлмэри үнинһөө хойшо хэгдэнэ. Жэшээ болгон ...н Иоханнай аптекэ абажа үзэе. Энэ Ратушын талмай ...дэ байдаг хуушанай аптекын үүдэндэ аяар 500-гаад жэ... саана зураатай аяга соо согсойн һууһан могой бай... Нимэ хуушанай аптекэ манай орон дотор үгы шахуу ...дэ болохо байха. Зүгөөр досоонь ороходо гайхалтай ...д, гэрэлтэй юм. Ушар юуб гэхэдэ, энэ аптекые совет ...э шэнэлэн заһаа, досоонь үдэрэй гэрэл оруулаа. Эндэ ...зэрилэгшэдтэ таатай зохид мебель, элдэб янзын түхеэрэмжэнүүд тааруулагдан табигдаа.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: Арбан Иоханнай аптекын газаа түхэл харуулагдана. Доодо зураг дээрэнь тус аптекын дотор талань.

АПН-эй фотохронико.

Арадай ХИНАЛТЫН БУЛАН

Олон зоной гараар ургуулагдаһан орооһо таряагаа гээлтэ хоролтодо оруулангүй саг соонь хуряажа абаха асуудалда ажахынуудтахи арадай хиналтын бүлэгэй гэшүүд саг үргэлжэ анхаралаа хандуулна.

ОРООҺОНОЙ ШАНАРТА ОНСО АНХАРАЛ

Улаан-Үдын хүдөөгэй аймагай «Маяк» колхоздо хуряалгын эхилһэн түрүүшын үдэрһөө орооһо таряанай ямараар хуряагдажа байһые, тоог дээрэ асарһан таряанай али зэргээр сэбэрлэгдэжэ байһые тэдэнэр саг үргэлжэ шалгана.

Колхозой тоог дээрэ асаргдаһан орооһон шанга харууһанда абтанхай. Орооһоной ямараар сэбэрлэгдэжэ байһые колхозой арадай хиналтын бүлэгэй гэшүүд эндэ наринаар шалгана. Колхозой арадай хиналтын бүлэгэй гэшүүд: складай механик пенсионер В. С. Попов, тоог даадаг коммунист А. Ф. Родионов сэбэрлэгдэһэн орооһоной шанар шалгахынгаа хажуугаар, техникын хэр зэргээр ажаллажа байһые шалгана.

З. ВЕСНИНА.

ШАЛГАЛТА АША ҮРЭТЭЙ

Улаан-Үдын Советскэ районой арадай хиналтын комитет КПСС-эй Буряадай обкомой байгша оной апрелиин 10-да баталан абаһан тогтоолые, Улаан-Үдын Советскэ райкомой майн 11-дэ баталһан тогтоолые дүүргэлтэ болгон, барилгын организацинуудай ажал хүдэлмэриие шалгажа үзэһэн байна.

Районой харалгын комиссиин гэшүүд барилгын 7 организацида тус бүридэнь байгуулагдаһан комиссиин гэшүүдтэй сугтаа барилгын ябаса шалгажа үзэхэдөө, барилгын ямараар бодхоогдожо байһые хараһан, элирүүлэгдээгүй арга боломжо тодоруулһан байна.

Барилга-хабсаралгын зарим управленинүүд, жэшээнь 2-дохи СМУ, Түнхэнэй аймагта электрын элшэ хүсэ дамжуулдаг лини болзорһоонь урид дүүргэжэ, Түнхэнэй, Ахын аймагуудые электрын элшэ хүсөөр болзорһоонь урид хангаһан байна.

5-дахи СМУ-гай коллектив Баргажанай, Хурамхаанай, Зэдын, Хяагтын аймагуудай колхоз, совхозуудтахи малай байрануудые электрын элшэ хүсөөр хангаха түсэбөө болзорһоонь урид дүүргээ гэжэ шалгалтын комиссиин гэшүүд тодорхойлоо. Дурсагдаһан СМУ-гай хүдэлмэришэд ажалдаа Злобиной арга хэрэглэжэ, урма зоригтойгоор ажаллана.

Гэхэ зуура, барилгын зарим коллективүүд ажалай журам эбдэжэ, бүтээсэ багатайгаар ажалладаг байна. Жэшээнь 56-дахи оньһожоруулагдамал колонно абаад үзэе. Энэ колоннынхидай зариманиинь ажалдаа гарадаггүй, техникэеэ минин байлгадаг гэжэ шалгалтаар тодоруулагдаа. Шалгалтаар элирүүлэгдэһэн дутагдалнууд дары усадхагдажа, 56-дахи оньһожоруулагдаһан колоннынхид түсэбтэ даабаряа саг үргэлжэ үлүүлэн дүүргэдэг болоо. Энэ колонныи бүхы барилга һайн сэгнэлтэтэйгээр тушаагдана.

Буркоопсоюзай барилгын управлениинхидэй Бэшүүр тосхондо бодхоожо байһан барилга дээрэ горитой дутагдалнууд элирүүлэгдээ. Тэндэхи участогай прораб И. Б Фалилеев техническэ эрдэмгүй байжа, ажалһаа гаргагдаад, орондонь барилгашанай мэргэжэлтэй бэрхэ хүн табигдаһан байна. Дээрэ дурсагдаһан управлениин мэдэлдэ байһан Улаан-Үдэ хотын хэдэ хэдэн барилга шалгагдаа. Эндэхи барилгануудта техникые аюулгүйгөөр хүдэлгэхэ гурим сахигданагүй.

Шалгалтын комиссиин дүнгүүд Буркоопсоюзай барилгын управлениин дэлгэрэнгы заседани дээрэ зүбшэн хэлсэгдээ. Тэндэ партийна, профсоюзна, комсомолой организациин түлөөлэгшэд байлсаһан юм. Тэрэ суглаан дээрэ баталан абтаһан хэмжээ ябуулганууд бэелүүлэгдэжэ, барилгын ябаса түргэдхэгдэһэн, ажалдаа гарадаггүй хүнүүдэй тоо үсөөрһэн, барилгын материал асаралга һайжарһан, гамтайгаар гаргашалхын түлөө тэмсэл дэлгэрһэн байна.

Нийтын харалга худалдаа наймаанай министерствын 1-дэхи 2-дохи барилга-заһабарилгын управленидэ мүн лэ болоо.

Шалгалтын үедэ хараалагдаһан хэмжээ-ябуулганууд һайнаар бэелүүлэгдэнэ гэжэ дүй дүршэл гэршэлэн харуулна.

Д. КОЛМАКОВ,
арадай хиналтын комитедэй түлөөлэгшэ.

НЮТАГ НЮТАГАЙ ҺОНИН

БАУНТАҺАА МЭДЭЭСЭНЭ;

1.

Ципиканай прискын Маловска үйлэдбэриин участогай 431-дэхи драгын коллектив (бригадирынь В. Г. Грошев) бүтээсэ ехэтэйгээр ажаллажа, үйлэдбэриин эрхим үрэ дүн туйлаба—алта малтан абаха хубиингаа табан жэлэй даабарие болзорһоонь урид дүүргэбэ.

Тус бригадын драгернууд Петр Александрович Лычичан, Николай Михеевич Тропников, Николай Дмитриевич Кривошеев, машинист Сергей Георгиевич Кошкарев болон бусад табан жэлэй түсэбые болзорһоонь урид дүүргэхэ хэрэгтэ ехэхэн хубитаяа оруулһан байна.

2.

«Амалатский» совхозой нэгэдэхи отделениин үбһэшэдэй дундаһаа КПСС-эй гэшүүн О. И. Мелентьевэй ударидадаг звено эрхимлэжэ ябана. Байгша ондо ногооной ургасын хэды муу байбашье, тэрэнэй звеногой гэшүүд 1300 центнер үбһэ бэлэдхэхэ даабаряа бултанһаа урид дүүргээ.

Нүхэр Мелентьевэй звеногой коллектив сабшагдажа боломоор бүхы газарай ногоо хуряажа абахын тула ехэ оролдолго гаргаһан байна. Имагтал тэрэнэй ашаар тэжээл бэлэдхэхэ түсэбөө дүүргэбэ.

3.

Аймагай түб Багдарин тосхоной номой, ажахын хэрэгсэлнүүдэй ба эдеэ хоолой 1-дэхи, 2-дохи магазинуудай худэлмэрилэгшэд эд бараанай эрьесын түсэб һара бүри үлүүлэн дүүргэнэ. Жэшээлэн хэлэбэл, номой магазинай наймаалагшад (даагшань А. А. Малыгина) энэ жэлэй үнгэрэгшэ 8 һара соо арад зондо ном худалдаха түсэбөө 107,8 процент дүүргэжэ шадаа. Тиихэдэ ажахын хэрэгсэлнүүдэй магазинай коллектив бараанай эрьесын түсэбые 108,6 процент дүүргэһэн байна.

Мүн Рассошинско, Монгойско, Жилиндын худалдаа наймаанай хүдэлмэрилэгшэд найман һара соо эд бараа худалдаха даабаряа үлүүлээ. Холын малшадай дунда нүүдэл наймаа эмхидхэхэ хэрэг урданайхиһаа нилээд һайжараа.

4.

Ципиканай прискын Уакитска үйлэдбэриин участогай (начальнигынь В. Д. Башкиров) коллективые юһэдэхи табан жэлэй туршада алта малтан абаха түсэбөө дүүргэһэнтэйнь дашарамдуулан КПСС-эй Баунтын райком, аймагай Соведэй гүйсэдхэхэ комитет һаяшаг амаршалһан байгаа. Тус участогай хүдэлмэришэд эдэ үдэрнүүдтэ үшөө нэгэ амжалта туйлаба — табан жэлэй түгэсхэхы оной үйлэдбэриин түсэб үлүүлэн дүүргэбэ. Тэдэнэй хүндэлэлдэ ажалай алдар солын туг аймагай түбтэ үргэгдөө.

ШЭНЭ ИНТЕРНАТ

Дээдэ-Ториин найман жэлэй һургуулиин үхибүүд 42 хүнэй байха интернадтай болобо. Тус интернат барилгада Оёорой совхоз мүнгэ һомолһон байна.

Һаядаа малшадай үхибүүд шэнэ байраяа «толлохо» юм. Үхибүүдэй амаржа унтаха дүрбэн таһалга уужам һаруул, досоонь дулаан. Табадахи таһалгадань үхибүүд номоо үзэхэ, хэшээлдээ бэлдэхэ. Тиихэдэ зургаадахи таһалга соогоо эдеэ хоолоо бариха юм.

Хамаг хэрэгтэй зүйлнүүд гэхэ гү, али шэрээ шэрдэг, унтари, стул, стол, эдеэ хоолой амһартанууд эндэ хуу бии.

Д. АЮШЕЕВ.
Зэдын аймаг.

ДҮРШЭЛТЭЙ МАЛШАД

Тээгдэ тосхонһоо зүүлжээ долоон модоной Бэлшэр гэжэ газарта Хүрбын совхозой малшад Д. Дымбрылова, Н. Пурбуева гэгшэд 100 толгой хашарагуудые харууһалжа байдаг юм. Эдэнэр малаа зунай шэмэтэй тунга ногоондо адуулжа гарахадаа, толгой бүриинь шэгнүүрые сүүдхэдээ дунда зэргээр 800—1000 граммаар нэмээжэ шадаа. Эгээ мүнөө намарай түрүүшын һара сентябрь гаража, үбһэ ногооной хагдарха саг дүтэлжэ ерэбэ. Гэбэшье шадамар малшад малайнгаа хүсэ шадал ехээр нэмээхэ зорилготойгоор бэлшээри һайнтай газараар тэдэнээ адуулжа эхилбэ. Эдэнэй туйлаһан амжалта партиин XXV съездэдэ бэлэг болохонь дамжаггүй.

Ц. ГОМБОДОРЖИЕВА.
Хоринн аймаг.

КЛУБЫЕ ДААГША—КОМБАЙНЕР

Хүдөөгэй ажалшадта техническэ мэргэжэл олгодог Түнхэнэй долоодохи училищида һуралсаха дуратайшуул һүүлэй үедэ улам олошоржо байдаг болоо. Тус училищиин дэргэдэ нээгдэһэн курсада мэргэжэлгүй хүнүүд һуралсажа гараһан байна. Жэшээнь, Хуурай-Һубаг нютагай хүдөөгэй клубые даагша Даши Будаев, киномеханик Цыбен-Дамба Ошоров гэгшэд һуралсажа гарахадаа, эрхим һайн гэһэн үнэмшэлгэтэйгөөр дүүргэһэн юм. Таряа хуряалгын халуун хаһын үедэ хоёр нүхэд «СК-4» түхэлэй комбайн тарян далай соогуур жолоодожо ябана. Тиихэдээ эдэнэр үдэр, халаан бүриингөө даабари үлүүлэн дүүргэжэ шадана.

Бүхы наһаараа механизатор ябаһан, мүнөө пенсидэ гараһан Дарма Зомонов гэгшэ эдэ хоёрой гаргаһан үүсхэлые ехэтэ һайшаана. Ажахын үнинэй механизатор урдандаа ХТЗ-7, ЧТЗ-60 тракторнууд дээрэ ажаллахадаа, гансал ажал тухайгаа һанаагаа табидаг байгаа. Харин мүнөө үеын залуушуулай дүрбэн тэгшээр һуража, ажахынгаа урган хүгжэхэдэ өөһэдынгөө хубита оруулалсажа ябадагынь һайшаалтайл.

Б. БИРБАЕВ.

Намарай ой соо.

О. БУДНИГАЙ фотоэтюд.

Футбол ЭЭЛЖЭЭТЭ НААДАНАЙ УДАА

СССР-эй «А» классай хоёрдохи бүлэгтэ наададаг футболистнуудай дунда ээлжээтэ — хорин долоодохи, хорин наймадахи уулзалга үнгэргэгдэбэ.

Уулзалгын дүн хаража үзэхэдэ, айлшаар ошоһон зургаан командын футболистнууд эрхим һайнаар наадажа, талмайн ээдтэй тэнсэһэн байха юм. Мүрысөөнэй таблицада түрүү һуури эзэлээд ябаһан Благовещенскын «Амур» команда Шэтын «Локомотивта» айлшалһан байгаа. Тиихэдээ уулзалгаяа 1:1 тоотойгоор түгэсхэжэ, мүрысөөнэй таблицадахи байдалаа улам һайжаруулба. Харин Владивостогой «Луч» команда Эрхүүгэй «Авиаторта» айлшалхадаа, талмайн эзэдые 2:1 тоотойгоор шүүгээд, урда тээнь эзэлээд ябаһан хоёрдохи һууридаа дахин бусажа ерэбэ.

Казахай ССР-эй командануудай дундаһаа түрүүлэд гэжэ ябаһан Целиноградай «Целинник» команда Никольскиин «Горнягай» стадион дээрэ наадахадаа, мүн лэ 1:1 тоотойгоор тэнсээ. Нүгөөдэ — Кзыл-Ордагай «Орбитада» Джамбулай «Химик» айлшалхадаа, талмайн эзэдтэ орходоо булюу бэрхээр наадажа гараад, эдэнэрээ 2:1 тоотойгоор шүүһэн байба. Түрүү һуури эзэлхын хойноһоо эрмэлзэжэ ябаһан Павлодарай «Трактор» эдэнэртэ айлшаар ерэһэн Барнаулай «Динамо» командые 2:0 тоотойгоор шүүгээд табихадаа, очкогоороо «Сэлэнгэ» командые хүсэжэ, урдань гараба ха юм. Бусад командануудай дундаһаа Карагандагай «Шахтёр» энэ үдэр эрхим һайнаар наадажа, айлшаар ерэһэн Томскын «Торпедо» командые аяар 5:0 тоотойгоор шүүжэрхёо. Тиихэдэ Усть-Каменогорскын «Восток» Новосибирскын «Чкаловец» командые 2:1 тоотойгоор шүүһэн, Семипалатинскын «Спартак» Красноярскын «Автомобилист» командатай 0:0 тоотойгоор тэнсэһэн байна.

Үглөөдэр манай «Сэлэнгэ» команда Эрхүүгэй «Авиатор» командатай өөрынгөө стадион дээрэ наадаха.

Уншагшадай анхаралда мүнөөдэрэй байдалаар мүрысөөнэй таблица толилогдобо.

Команданууд	Наадаа	Шүүгээ	Тэнсээ	Шүүгдээ	Бүмбэгэ	Очко
«Амур» (Благовещенск)	26	15	7	4	38—14	37
«Луч» (Владивосток)	26	14	5	7	29—20	33
«Целинник» (Целиноград)	27	12	8	7	37—28	32
«Химик» (Джамбул)	27	11	9	7	44—33	31
СКА (Хабаровск)	24	13	3	8	33—19	29
«Орбита» (Кзыл-Орда)	26	12	5	9	34—27	29
«Чкаловец» (Новосиб.)	27	10	8	9	36—24	28
«Автомобилист» (Кр-ск)	27	11	6	10	32—32	28
«Спартак» (Семипалат.)	28	9	10	9	32—32	28
«Трактор» (Павлодар)	28	11	5	12	30—26	27
«Сэлэнгэ» (Улаан-Үдэ)	28	10	7	11	27—28	27
«Динамо» (Барнаул)	27	11	3	13	33—30	25
«Горняк» (Никольский)	27	9	7	11	35—43	25
«Восток» (Усть-Камен.)	28	9	7	12	35—45	25
«Шахтёр» (Караганда)	28	9	6	13	30—36	24
«Торпедо» (Томск)	27	8	8	11	25—36	24
«Локомотив» (Шэтэ)	28	8	7	13	19—35	23
«Авиатор» (Эрхүү)	27	3	5	19	18—58	13

ХИЛЫН СААНАҺАА — РАДИО, ТЕЛЕГРАФ, ТЕЛЕФОН

БРЮССЕЛЬ

ЕВРОПЫН ОЛОНИИТЫН ТҮЛӨӨЛЭГШЭДЭЙ ХУРАЛДААН

ТАСС

Европодохи аюулгүй байдал, харилсаа холбоо хамгаалха уласхоорондын комитедэй сесси эндэ болоод тараба. Энээндэ хабаадагшад Европодо аюулгүй байдал, харилсаа холбоо хангаха зүблөөнэй дүнгүүд тухай һанал бодолнуудаа зүбшэн хэлсэһэн, эндэхи олониитын хүсэнүүдэй ябуулгын программа хараалһан байна.

Дурсагдагша комитет Хельсинкидэхи зүблөөнэй дүнгүүдые ехэтэ һайшаан угтаа гэжэ хуралдаанай документ дотор хэлэгдэнэ. Тус зүблөөн хүнүүдэй хабаадалгын талаар, зүбшэлэн шиидхэгдэһэн асуудалнуудай удха шанарай талаар, тэдэниие дүүргэлтэ болохо гэжэ хабаадаһан гүрэнүүдэй абаһан уялгануудай хэм хэмжээнэй талаар Европын түүхэдэхи ехэ хубилалтын эхи табяа, саашанхи шэнэ арга боломжонуудые тодорхойлоо. Зүблөөнэй дүнгүүд дэлхэйн бүхы арадуудай эб этэй, амгалан түбшэн ажаһууха хүсэл эрмэлзэлдэнь таарамаар байна.

Европодо аюулгүй байдал, харилсаа холбоо хангахын түлөө тэмсэл үшөө дүүрээдүй, нилээд ехэ оролдолго хүсэлэлгэнүүдые гаргаха эрилтэ табина. Гүрэнүүдэй үгэеэ ойлголсон хараалһан хэмжээ ябуулгануудые бодото дээрэнь бэелүүлхэ хэрэгтэ олониитын һанал бодол ехэ үүргэ дүүргэнэ, дүүргэхэ ёһотойшье гээд сессидэ хабаадагшад этигэнэ. Ябуулгануудай программа бэелүүлэлсэхыень национальна комитедүүд ба бүлэгүүдтэ, аюулгүй байдал, харилсаа холбоо Европодо хангахын түлөө тэмсэдэг хүдэлөөндэ хабаадажа байгаа бүхы хүнүүдтэ сесси урадхана.

Зүблөөнэй үрэ дүнгүүдые олониитэдэ тайлбарилан ойлгуулхын тула үргэн ехэ кампани оронуудта ябуулха, ниитэ Европын зүблөөн дээрэ хэлсэгдэн ойлголсогдоһые баримталха, бодото дээрэнь бэелүүлхэ хэрэгтэ олониитын зүгһөө элдэб янзаар хабаадалгадань али болохоор туһалхые энэ программа хараална. Тэрэшэлэн Европодо тохёолдожо магад дайнай аюулые эсэслэн зайсуулхын түлөө, яаралтайгаар зэбсэглэлгэ болюулхын, зэбсэггэ хүсэнүүд ба зэбсэгүүдые хороохын түлөө, зэбсэгүүдые хуряахын түлөө олониитын тэмсэл дэмжэхые уряална.

Хэлсэгдэн ойлголсолгые экономическа ба научно-техническэ харилсаанай, гуманитарна ба бусад асуудалнуудаар зүблөөнэй һанамжалһан дурадхалнуудые бэелүүлхэ, тодорхой удхаар нэбтэрүүлхэ хэрэгтэ үргэн олониитые эдэбхитэйгээр элсүүлхын тула национальна комитедүүдэй ба бүлэгүүдэй арга боломжонуудые хэрэглэхэ гэжэ программа хараална.

ЛИССАБОН

ЗАҺАРХА ЗАМДАА ОРОЖО БАЙНА

ТАСС

Хэблэлэй мэдээсэлнүүдһээ харахада, правительствын бүридэлдэ мүн лэ орохо, тэрэнэй хүдэлмэридэ сэхэ хабаадаха гүрэнэй 30 гаран секретарьнуудые томилхо тухай асуудалаар политическэ партинуудай ба сэрэгэй хүтэлбэрилэгшэдэй хоорондын хөөрэлдөөнүүд дүүрэнтээд байна. Правительствын министрнүүд шэнгеэр, гүрэнэй секретарьнуудай дунда коммунис, социалис ба арадай-демократическа партинуудай гэшүүд, ДВС-эй офицернүүд ба бэеэ даанги хүнүүд орохо юм.

Португалиин Коммунис партиин генеральна секретарь Алваро Куньял Казарбештэхи (Алентежу провинци) хүдөө ажахын кооперативта сентябриин 21-дэ болоһон митинг дээрэ үгэ хэлэхэдээ, революциин туйлалтануудые хамгаалха тэмсэлээ үргэлжэлүүлхэ шухала гэбэ. Помещигүүдэй газарай эдлүүринүүдые хүсэд бүрин, эсэслэн усадхаха, социализм тээшэ дабшаха шэглэлтэйгээр оронойнгоо хүдөө ажахые шэнэдхэн хубилгаха зам нээлгые ажалшад өөһэдынгөө тэмсэлээр лаблан батадхаха ёһотой гэнэ.

Аграрна реформо хэхэ шухала гэжэ социалис партиин хүтэлбэрилэгшэдшье мэдээнэ. Хүдөө ажахын ба загаһа барилгын министр социалист Лопеш Кардозу Бежедэхи ажалшадай митинг дээрэ үгэ хэлэхэдээ, нигэжэ мэдүүлбэ: «6-дахи саг зуурын правительствын үедэ аграрна реформо болюулагдаха гэжэ һанабал, латифундистнууд эндүүрнэ».

«Нэгэдэмэл солдадуудай» хүдэлөөн зэбсэгтэ хүсэнүүд дотор хүгжэжэ, бэхижэжэ байна. Тэрэнэй хүтэлбэрилэгшэдэй мэдүүлһэнэй ёһоор, тус хүдэлөөндэ революционно һанал бодолтой солдадууд, сержантнууд ба офицернүүд хабаадана.

Гэхэ зуура, хархис этэгээдүүд хүн зонине айлгаха кампани эхилхэ һэдэлгэ дахинаа гаргажа байна. Һүүлэй үдэрнүүдтэ орон доторхи хэдэ хэдэн городуудта хараха зорилгоор петард ба бомбонууд табан удаа тэһэлэгдэв. Хүнэй гэмтэл болоогүй, тиигэбэшье зарим газарнуудта материальна горитой хохидол ушаруулагдаһан байна.

Тон хархис эмхинүүдтэ алба хэдэг, түлөөһэтэ фашис агентнүүд эдэ хархис ябуулгануудай түлөө харюусаха байха гэжэ «Сикулу» газетэ бэшэнэ.

ДЕЛИ

НЭГЭДЭЛЭЙ УРЯА ДОРО

ТАСС

Фашизмда эсэргүүсэн тэмсэдэг хүсэнүүдэй конференцинүүд мүнөө Индиин бүхы штадуудта дотоодын ба гадаадын хархис этэгээдүүдэй хорото ябуулгатай тэмсэдэг түрүү үзэл бодолто хүнүүдэй нэгэдэлые бэхижүүлхын, правительствын социально-экономическа шэнэ программа бэелүүлхын түлөө тэмсэлэй уряа доро үнгэргэгдэжэ байна. Эдэ конференцинүүд байгша оной эсэстэ Патна хотодо нээгдэхэ, фашизмда эсэргүү уласхоорондын конференцидэ бэлэдхэл болгогдон зарлагдана.

Махараштра, Андхра-Прадеш штадуудай иимэ конференциин Бомбей, Виджаявад хотонуудта болоод, тараа. Эдээндэ хабаадагшад—засаг барижа байгаа ИНК гэдэг партиин, Индиин Компартиин гэшүүд, гүрэнэй ба олониитын ажал ябуулагшад, профсоюзуудай, бусад ниитын эмхинүүдэй түлөөлэгшэд орон дотор боложо байгаа ушарнуудые адляар сэгнэнэ.

Байгша оной зун премьер-министр Индира Гандиин соносхоһон, 20 пункттай социально-экономическа түрүү хараа бодолтой программа үрэтэй һайн хэмжээн, орон дотор онсо байдалай бэелүүлэгдэхэтэй хамта, хархис хүсэнүүдэй баазые усадхалгада туһалха хэмжээн гэгдэжэ Бомбейдэ баталан абтаһан шиидхэбэриин дотоодын-политическэ бүлэг дотор сэгнэгдэнэ.

ПЕКИН

ДРВ-гэй делегаци Пекиндэ ерэбэ

ТАСС

ПТВ-гэй ЦК-гай нэгэдэхи секретарь Ле Зуан түрүүтэй ДРВ-гэй партийно-правительственна делегаци албанай хэрэгээр сентябриин 22-то эндэ ерэбэ.

ВАРШАВА

МАОИСТНУУД БА АЗИДА АЮУЛГҮЙ БАЙДАЛ ХАМТААРАН САХИХА ТУХАЙ

ТАСС

Азида аюулгүй байдал хамтааран сахиха хараа бодол мүнөө Азидахи политическэ байдалай шухала нүхэсэл, энэ түбиин байдалые заһаруулха ябадалда туһа хүргэхөөр амгалан хүгжэлтын арга боломжонуудые эндэхи оронуудай ба арадуудай үмэнэ нээжэ, тэдэнэй һанал бодолыень бүгэдэ ниитын эб найрамдал тус түбидэ тогтоохо бодото арга боломжо болгохо гэһэн этигэлыень бэхижүүлхэ нүхэсэл боложо байнхай, — гэжэ «Справы Мендзынародове» гэдэг польско журнал бэшэнэ.

Хамтын аюулгүй байдал сахиха ёһо гурим тогтоохо бодомжо Хитадай ба «Азиин арадуудай» ашаг туһада аюул тохёолдуулна, «Хитадые хүреэлхэ» гэһэн ябадал гол зорилгонь болоно гэһэншүү ойлгомжо Азиин оронуудта баадхаха гэжэ оролдодог Хитадай хүтэлбэрилэгшэдэй политика дурсагдаһан ушар байдалда дан өөдэгүйгөөр харагдана гэжэ тэрэ журнал бэшэнэ.

Хитадай хүтэлбэрилэгшэд Азидахи хилэнүүдэй эбдэгдэшэгүй байха ёһо гуримые буруушаана. Юундэб гэхэдэ, нэгэ талаһаа — хүршэ зарим гүрэнүүдтээ газар дайдын талаар нэхэбэри хэнэ, нүгөө талаһаа — уласхоорондын шахардуу байдалые тэрэ хэбээрнь үлөөхэ, тиигэһэнэй үндэһөөр бүхы дэлхэйе зонхилхо гэһэн уг зорилгодоо шахардуу байдал хэрэглэхэ һэдэлгэ гаргана. Маоистнуудай иимэ хараа бодолынь Азидахи байдалые заһаруулха, тогтууритай болгохо хэрэгтэ һаад тойбо татана бшуу.

Хитадай хүтэлбэрилэгшэд Азиин арадуудые «совет аюулаар» айлгаха гэжэ һэдэхэ зуураа, империалис хараа бодолдо хэзээ нэгэтэ эсэргүүсэдэг байһанаа мартаад, «Азида ба бусад оронуудта американ сэрэгүүдые үлөөхыень» уряалан, США-да хандана.

Маоистнууд, үнэндөө, Азидахи империалис сэрэгэй бүлэглэлнүүдые дэмжэнэ. Коммунизмын «обые дараха», урда Корейдэ, Япондо ба Азиин бусад гүрэнүүдтэ американ сэрэгүүдые ба баазануудые үлөөхэ, Индиин океан ба персид булангахи США-гай сэрэгэй баазануудые үргэдхэхэ, бэхижүүлхэ зорилготойбди гэжэ тэдэ бүлэглэлнүүдэй эмхидхэлшэд хэлэдэг байна.

Тиихэ зуураа, Азида хамтын аюулгүй байдал сахиха бодомжые дэмжэбэлтнай, Хитадта харша ябуулга хэһэнтэй адли болохо гэжэ Азиин оронуудта ойлгуулха һэдэлгэ Пекинэй зүгһөө гаргагдана.

ДРВ. Вьетнамай эдир залуу үетэн амгалан һайхан жэлэй түрэл дайдадань ерэһэндэнь барандаа баяртай. Августын революциин болоһоор, ДРВ-гэй тогтоһоор 30 жэлэй ойн баярай һайндэрэй үедэ энэнь илангаяа эли байгаа.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: Ханойдо болоһон һайндэр дээрэ Вьетнамай эдир үетэн сэсэг намаа бэряад ябана.

ТАСС-ай фотохронико.

СЭНХИР ЭКРАН

НЭГЭДЭХИ ПРОГРАММА

«Орбита». 09.55 — Дамжуулгын программа. 10.00—Шэнэ һонин. 10.10 — «Мэргэжэл тухай хөөрөөнүүд». Булад түхеэрэлгэнүүдые хабсаргагшад. 10.55 — Баку хотын Ю. Гагаринай нэрэмжэтэ пионернүүдэй ордоной үхибүүдэй уран һайханай бүлгэмдэ хабаадагшадай концерт (үнгэтэ). 11.35 — Хүндэ атлетикээр мүрысөөн (үнгэтэ). 12.20 — «Үхибүүдтэ—фильм». «Искатели затонувшего города» (үнгэтэ). 13.30 — Забһарлалга. 13.40 — «Хүхюу нотохонууд» (үнгэтэ). 13.55 — «Эрдэмтэдтэ үгэ үгтэнэ» (үнгэтэ). 14.10 — «Триллион киловатт часай түлөө». 14.40 — В. Суглобов. «Персональное дело» — телевизионно зүжэг (үнгэтэ). 16.00 — «Мүнөөнэй эрдэм наука». 16.30 — «Документальна экран». 17.45 — Хүндэ атлетикээр мүрысөөн. 18.30 — «Время».

Улаан-Үдэ. 19.00 — «Ургаса-75» гэһэн программа. 19.30 — Забһарлалга.

«Орбита». 19.40 — «Триллион киловатт часай түлөө». «Ороной энергетикын асари томо барилганууд ба электростанцинуудай хоорондын һаналаа андалдаан». 20.10 — В. Суглобов. «Персональное дело» — зүжэг (үнгэтэ). 21.30 — «Мүнөөнэй эрдэм наука». 22.00 — «Документальна экран». 23.15 — Хүндэ атлетикээр мүрысөөн. 24.00 — «Время». 00.30 — «Персональное дело» — зүжэг.

ХОЁРДОХИ ПРОГРАММА

«Орбита». 19.00—«Б. Киров дуулана» — Болгари (үнгэтэ).

Улаан-Үдэ. 20.05 — Телевизионно һонин.